

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
za Barón L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bauxai
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Szombai, 1932. júl. 16.

5992. ÉV
THAMUSZ 12.

XV. ÉVI.
159. SZÁM

A bukovinai példa

Írta: Marton Ernő

Rendkívül érdekes, de nem minden ve-
szély nélkül való kísérlet volt a Zsidó Párt
középponti vezetésének elhatározása,
hogy a párt bukovinai listáin, két megyé-
ben is, erdélyi jelölteket állít fel vezető
helyen. Az Országos Zsidó Párt gondola-
tának nagy erőpróbája volt ez, mert itt
kellett eldölnie, vajjon le tudja-e győzni
a romániai zsidóság egységének eszméje
a kicsinyes, de annál predominálabb loká-
lis szempontokat, Radikális és merész
volt ez az erőpróba, mert nem hoimi for-
mai jelölésekről volt szó, hanem arról,
hogy Bukovina négy számbavehető kerü-
letéből kettőt, vagyis a felét Erdély szá-
mára foglalta le a pártvezetőség. Dr. Li-
gett Sámuel, a bánáti zsidóság kimagasló
vezéralakjának és e sorok írójának jutott
a megízeltető, de fölöttébb kényes szerep,
nogy kísérleti eszközül szolgáljon ennél,
a párt jövője szempontjából annyira fon-
tos erőpróbanál.

Bár még csak előestéjén vagyunk a
nagy döntésnek, már most is minden két-
séget kizáró módon megállapítható, hogy
az erőpróba fényesen sikerült s a Zsidó
Párt egységének ideálja erősebbnek bi-
zonyult minden lokalpatriotizmusnál és
féltékeny hódította meg a bukovinai zsi-
dóság szívét. A Zsidó Párt erdélyi kül-
döttei számára örökké feledhetetlen él-
ményt jelentenek a bukovinai zsidóság
körében eltöltött napok, ahonnan azzal
a felemelő érzéssel térnek vissza, hogy az
a nép, amely a politikai érettségnek és a
testvéri szolidaritásnak olyan magasla-
taira tud eljutni, mint a bukovinai zsi-
dóság, nyugalommal és bizakodóan te-
kinthet jövője elé.

ságát úgy kezeli, mint apa a gyermekeit,
vagy a tudós professor tanítványait.
Gesztusok nélkül, a szív mélyéből fakadó
szerezzel beszél hozzánk, a legkompli-
káltabb problémákat is páratlanul egy-
szerű okfejtéssel teszi világossá és sza-
vain keresztül mindig felcsillan az a jó-
ságos derű, amely oly szorosra köti össze
a szónokot a hallgatósággal. Együtt sir
és együtt nevet vele ez a tömeg s a be-
széd végén akár a pokolba is hajlandó
utánnamenni, Szent extázisba lendül, ami
kor a zsidóság kötelességeiről beszél.
Ilyenkor valóságos prófétai erő robban ki
belőle. Víznicen például szem nem ma-
radt szárazon, amikor arra figyelmeztette
az egybegyűlt hallgatóságot, hogy minden
zsidó gondolja meg jól, mit cselekszik a
választás napján, mert ha Jomkippurkor
a templomba megy, az Isten megbocsátja
a bűnököt, amiket az ember önmaga vagy
embertársai ellen követ el, sőt a jószágos
zsidó Isten megbocsátja azokat a bűnököt is,
amiket vele szemben követnek el. De
sohasem bocsátja meg a közösség, a nép
ellen elkövetett bűnököt. Aki pedig nem
szavaz a Zsidó Pártra, bűnt, jóvátehető-
len bűnt követ el a zsidó név ellen és
erre a bűnre nincs megbocsátás. Fehér
szakállas öreg chaszidok és hitetlen ifjú
szabadgondolkodók egyaránt megrendülve
hallgatták a prófétai erejű szavakat.

Mayer Ebnernek vannak talán zsidó el-
lenfelei, akik egészen alantas személyi
okokból acsarkodnak ellene, de a nép, a
derék bukovinai zsidó nép osztatlanul
vele van.

Tudok egy urról, aki Bécsből kizárólag
azért jön haza egy napra Storoinetzbé,
hogy leszavazzon a Zsidó Pártra. Csak
a szervezőbizottság foka mellett sok le-
hetséges az, hogy a 3500 zsidó öszszava-
zat mellett az elmúlt évben a Zsidó Pár-
tnak 3030 szavazata volt s a storoinetzi
tagozat reméli, hogy az idén ez a szám
még emelkedni fog.

Fildermann doktorok szilvakartellje
természetesen Bukovinában is a legkét-
ségesettebb erőfeszítéseket teszi a zsi-
dó egység megbontására és olyan un-
dító lélekviszáró folyik, amilyenre kevés
példa akad a zsidó történelemben. Min-
den egyes zsidó választói igyekeznek
megkönyörözni és pénzigérettel rá-
bírní arra, hogy a szilvakartellre szavaz-
zanak.

Az egyik faluban a pártvezetőség pa-
naszkodott, hogy Fildermannék 500 és
1000 lejt ígérnek egy-egy zsidó szavazat
ért és tartanak tőle, hogy az óriási sze-
génység és nyomor miatt akadnak majd
olyanok is, akik megtántorodnak. A nép
gyűlösen erre Mayer Ebner a következ-
zőket mondotta:

Hallom, hogy Fildermannék pénzt
ígérnek nektek a szavazataitokért. Tu-
dom, hogy szegény emberek vagytok s
ezért azt ajánlom nektek, hogy a pénzt
fogadjátok el. A választási fülkékben
azonban, ahol senki sem lát benneteket,
szavazzatok úgy, ahogy zsidó szívetek
diktálja.

Természetes, hogy abban a faluban
Fildermann ügynökei nyomban beszün-
tették a pénzkínálgatást.

Storoinetzbé megyében a szilvakartell
tisztá zsidó listát állított fel, akik va-
lamennyien renegát cionistákból rekru-
tálódnak. Így próbálják megfélemlíteni
a zsidó választásokat. A bukovinai zsi-
dóság azonban nem hagyja magát meg-
félemlíteni. Fildermann korteseit a leg-
jobb helyen még az autóról sem enged-
ték leszállani, hanem kényszerítették a
továbbutazásra. Storoinetzi barátaink
biztosra veszik, hogy a szilvakartell eb-
ben a megyében a megkülönböztetett
erőfeszítések ellenére sem fog szavaza-
tokat kapni.

Aggodalmaink, amelyeket nem vallot-
tunk be, de lelkünk mélyén rejtegettük,
teljesen alaptalanoknak bizonyultak. A
bukovinai zsidó választók lelkesedésére
és politikai cselekvőkészségére nemcsak
hogy lankasztólóg nem hatott az „idegen-
ből” importált jelöltek vállalása, de el-
lenkezőleg — ha lehetséges — még fel-
fokozta azt. Hosszu propaganda-utunk
alatt, amelynek során közel negyven köz-
séget és várost látogattunk meg, egyetlen-
egy megjegyzés sem hangzott el arra-
nézve, hogy miért nem jelölnek Bukoviná-
ban bukovinaiakat. Mint a zsidó egység
szimbólumait és a szebb zsidó jövő elő-
hírnökeit üdvözölték bennünket. Kicsiny
zsidó fatemplomokban és hatalmas szin-
ház- és mozi-termekben szólottunk a bu-
kovinai zsidósághoz. És akár városi intel-
lektuelekből, akár egyszerű falusi embe-
rekől rekrutálódtak a hallgatóság, min-
dig a testvéri szeretetnek ugyanaz a me-
leg hulláma áradt az erdélyi jelöltek felé
és ugyanaz a megértés a romániai zsidó-
ság közös nagy problémái iránt.

Mindenestre szerencsés gondolat volt
a Zsidó Párt vezetősége részéről, hogy
kísérleti terepül éppen Bukovinát választ-
otta, azt az országrészt, ahol az önálló
zsidó népi politikának már évtizedekre
visszanyúló mély gyökerei vannak s a lel-
keket egy hosszú és alapos nevelőmunka
tette éretté a politika számára. Ezenkívül
ennek az aránylag csekélyszámu zsidó-
ságnak olyan vezetési vannak, amilyenek-
kel kevés ország dicsekedhetik. E vezetők
sorában természetesen első helyen áll dr.
Mayer Ebner. Ő a bukovinai zsidók fejede-
lme. Negyven éve áll a zsidó közéleti
harcok frontján és hófehér hajával hat-
vanadik évéhez közeledve, még ma is
buszvéves ifjakat megszégyenítő mozgé-
konysággal és lelkesedéssel vezet a né-
pét újabb és újabb küzdelmek elé. Ő a
lelke és a központja a bukovinai zsidó
választási propagandának.

Utunk nagyrészt dr. Mayer Ebner is
elkísért bennünket és így alkalmam volt
megfigyelni, milyen rajongó szeretettel
csüg a bukovinai zsidóság elbűvölő
szavú vezérére. Kévs olyan szuggesztív
erejű szónokot hallottam még életemben,
mint amilyen dr. Mayer Ebner. Hallgató-

Szinte fölösleges is volt propaganda-
utra menni Bukovinába. Ott minden zsidó
maga propagandistája a Zsidó Pártnak.
Banila városkában például a beszédem
után felállott egy rendkívül előkelő meg-
jelenésű, fehérszakállú öreg ur, Bukovina
egyik legnagyobb földbirtokosa s a kö-
vetkező jellemző kis beszédet tartotta:

Nagyon szépen köszönjük a jelölt
urnak érdekes szép fejtegetéseit, amelyek
szíveinkig hatoltak. Az egész hallgatóság
névében kijelenthetem, hogy a jelölt ur
rendkívül megnyerte a tetszésünket és
kétség sem férhet hozzá, hogy mindany-
nyian a Zsidó Pártra fogunk szavazni.
De az elv kedvéért le kell szögezmem,
hogy mi nem személyekre szavazunk és
ha a Zsidó Párt magát az ördögöt tette
volna ide listavezetőnek, mi akkor is a
zsidó listára adnánk le a szavazatainkat.

Ez a néhány mondat jellemzi talán a
legmélyebben a bukovinai zsidóság poli-
tikai hitét és állásfoglalását.

Egészen páratlan az a szervezőmunka,
amit a Zsidó Párt storoinetzmegyei tago-
zata végzett. Ennek a tagozatnak az élén
Moses Abisch áll, akit Bukovinában álta-
ban Storoinetzmegye zsidó prefektusának
neveznek. A zsidó lakosság itt ugyszólván
egyenként van megszervezve, a választási
igazolványok kiosztását a hatóságok,
a tagozat megbízottaival karöltve végzik
el s a munka annyira precíz, hogy még az
idegenben lakó storoinetzi választók is
megkapják szavazási igazolványukat,
hogy idejében hazajöjjenek a választásra.

A bukovinai zsidók üzenetét is küld-
tek Erdély zsidóságának az erdélyi jelöl-
tek útján. Azt üzenik, hogy a bukovinai
zsidóság utolsó szál emberig meg fogja
tenni kötelességét a Zsidó Pártnak szem-
ben és kiközösíti magából azokat, akik
ebben a sorsdöntő küzdelemben elárul-
ják a zsidóság frontját. A bukovinai
zsidóság elvárja Erdély zsidóságától,
hogy ugyanilyen imponáló egységgel és
fegyelmelzettséggel fog sikra szállni a
közös ügy védelmére és hogy ez a válasz-
tás világban a romániai zsidóság lelki
egyesülésének nagy ünnepe lesz.

Ezt az üzenetet hoztuk Erdély zsidó-
ságának és hisszük, hogy vasárnap méltó
választ fog kapni a bukovinai zsidóság
Erdélyből.

A szovjetorosz delegáció leszerelési követelése

Genf, július 15. Az orosz delegáció át-
nyújtotta az orosz minimális leszerelési
követeléseket. A memorandumba fog-
laltak szerint a szovjet azt kívánja,
hogy a hatalmak minden téren egyhar-
maddal szállítsák le a fegyverkezési ni-
vót. Kivételt képezhetnek a kis államok
és azok az országok, amelyeket már le-

fegyvereztek. Az orosz javaslat teljes
kiküszöbölendőknek jelenti ki a bombeve-
tő repülőgépet és a tankot s meghatáro-
zandónak tartja a tűzérés maximális
kaliberét. Ha a minimális programot
nem honorálnák, a szovjet nem fogja
aláírni az esetleg létrejövő leszerelési
egyezményt.

VILÁG TÜKRE

Bata és rendszere

Tíz év alatt ipari nagyhatalommá
nőtte ki magát ez az egyszerű, de szí-
vós, dolgos, koncepciózus kisiparos:
Bata Tamás. A cipőipar Fordjának ne-
vezték, ami méltán megillette. Har-
mincezer ember dolgozott nála a kon-
junktúra idejében, most is mindössze
ötezer emberrel kevesebb. Főgyárában,
Zlinben 120 ezer kész cipő készült el,
amit 2500 saját elárúsító helyen árul-
tak Csehszlovákiában és a külföldön.

Batának nemcsak keresetre irányuló
ambíciói voltak. Batának sajátos szoci-
alizmusa, ugyszólván politikai tábort
szerzett Csehszlovákiában és ha vállal-
kozása tovább fog fejlődni és ha a mai
társadalmi és politikai keretek között
az általa megteremtett munkaszervezet
be be lehet keretezni a nagy tömegeket,
akkor a szocializmus talán megrázkod-
tatások nélkül valósítható meg és Cseh
szlovákia, a kicsiny, új állam nagy törté-
neti pozícióba fog lendülni.

A vidéki kis cipőiparos nevét pedig
a legnagyobbak között fogják emleget-
ni.

Valamelyes hasonlatosság megállapít
ható Bata és Ford rendszere között. A
technikai szervezőségi racionalizálása s
a szociálpolitikai elmélete hasonlít a
Fordéhoz. Bata egy alkalommal rövi-
den körvonalazta céljait.

„Moszkva ki akarja kapcsolni az em-
beri együttéléstől az irigység érzését.
Zlin azonban ezt az érzést fölhasználja
a jólét fokozására. Oroszországban sen-
ki sem lehet ur, nálam az a törekvés
dominál, hogy mindenkiből ur váljon.”

Ez a fölfogása erősen szubjektív,
egyéni ízű és főleg arra volt alkalmas,
hogy az emberek tulajdon-szeretét fo-
kozza. Nem akart együtt dolgozni a
szakszervezetekkel, nem akart kollektív
szerződéseket kötni. Gyára az önálló
mesterek sajátos kollektívuma. A mun-
kás eladja a munkáltatónak az árut, a
melyet kölcsönzött munkaeszközökkel
produkál. A munkás részese a haszon-
nak és minimális bére ennél fogva egé-
szen csekély. Haszonrészesedését sem
fizetik ki egészen; egy részét benn kell
hagynia az üzemi takarékpénztárban.

Bata jószándékában nem lehetett ké-
telkedni a kívülállónak. Aki azonban
bent a gyárban dolgozott, saját bőrén
érezte ennek a rendszernek súlyos el-
lentmondásait. Hiába ígérték a mun-
kásnak az üzemből való részesedést, ez
az ígértet nagyon kevés esetben valósul-
hatott meg, mert alig volt nagy üzem
a köztársaság területén, ahol olyan gya-
kori lett volna a munkások kieserlése,
mint Batánál. Az egyéni érvényesülést
ez a rendszer ugyszólván teljesen ki-
kapcsolta. A vörös lámpa, amelyet fel
kellett gyújtania a munkásnak, vala-
hányszor a futószallagról lekészt, oda-
hívta a munkás mellé az osztályvezetőt
majd magát Batát, vizsgálat indult és
a vizsgálat során igazolódott be legkiri-
vóbban, hogy a rendszer inkább hierar-
chikus, semmint szociális.

Nem állott meg Csehszlovákiában.
Rendszerét kiterjesztette azokban az
államokban, ahová a vámsorompók mi-
att nem vihetett be árut olyképen, hogy
gyárakat állított föl. Az utóbbi évek
dekonjunktúrájában, amikor általános-
sá lett a leépítés: Németországban,
Ausztriában, Magyarországon, Jugoszlá-
viában, Lengyelországban, Franciaor-
szágban és Svájcban telkeket vásárolt
és részben építtetett. A csehszlovákiai
termelésben előállott csökkenést akarta
ezzel pótolni, sőt azon dolgozott, hogy

az indiai piac megszerzésével egészen gigantikus méretekre fejlessze a cipő-termelést.

Hozzásegítették tervei megvalósításához a következő tényezők: A vásárló képesség csökkent és az emberek rászorultak az olcsó minőségű árukhoz. Olcsó munkabérei, kivételes takarékoskodása és a nyersbőr beszerzése körüli kedvező szerződéselei lehetővé tették számára az olcsó termelést.

De bajok mutatkoztak a külföldi termelés körül. Ugyanis nem mindenütt lehetett megvalósítani a Bata-féle rendszert, a munkások ragaszkodtak az országban divó, kötelező minimális bérekhez, munkaidőhöz, szociális intézmények respektálásához. Ilyen helyeken baj volt. Svájcba is azért akart repülni, hogy jelen legyen a Zürich mellett felépült gyárának megnyitásánál, ahol egyelőre 300 munkást foglalkoztatott volna. Visszajövet Otmuth felsősziléziai gyárárt akarta megnézni. Azután Kalkuttába repült volna, ahol szintén gyára épül. Mindenütt a folyamatok mellett, az olcsó transzport és a bőrök kikészítése miatt.

Az utóbbi időben ugyanis mindennél előbbrevaló volt a Bata üzemekben a legmesszebbmenő takarékoság. Az emberességre alapított gyártási elv megváltozott és Bata szocializmusa kis törest szenvedett.

Bata Tamás halála után, mint ismeretes, három férfi vette át az üzemek vezetését. Egyikük, Vavrecka mérnök szükségesnek érezte, hogy újra ismeresse és megerősítse az alapító intézményét. Magához kérte az újságírókat és ezeket mondotta:

„Bata Tamás szellemében vezetjük tovább is az üzemet és nem változtatunk semmit sem a rendszeren. Bata elve volt: a vevő érdeke mindenek előtt! Mert a jövőben minden vállalkozásnak *közölközni* kell lennie. Senkinek nincsen joga tömegtermelést végezni, anélkül, hogy a közösség érdekeit figyelembe ne venné. A Bata-rendszernek sok azonossága van a kommunizmussal és még sem azonos. Voltaképpen tovább megy. Tagadja a kommunizmust, amely a magántulajdont kiküszöböli. De még sem kapitalizmus, mert ez tisztára a hasznot ismeri el. Bata rendszere a *szociális kapitalizmus*. Valami gazdasági vallás féle rejlett a rendszerében. Az volt a hite, hogy a javak megszerzése: benső vallási parancs. A középkorban Zlín környékén élt egy vallási szekta, az első kommunisták. Senki saját vagyona fölött nem rendelkezhetett, minden közbirtok volt és legfőbb parancs volt: a munka. Bata-nak is ez volt a vallása.“

Elmondotta azután, hogy a munkások betétje 135 millió csehkorona, ami az üzemekben forog. De a pénz nem forog veszélyben, mert van rá fedezet. 200 millió értékben házak, 100 millió értékű kész áru és további ötven millió értékű utban levő áru.

Eddig a nyilatkozat. Bata utódja tehát szentül megvan győződve róla, hogy a *szociális kapitalizmus* megcsinálható. Jól jár benne a híthű vállalkozó, a munkás és főleg a közönség, a kinek érdekei semmiképpen sem hagyhatnak figyelmen kívül.

Föltéve!
Föltéve, hogy a házak értéke valamilyen nem épen ismeretlen dekonjunk tura következtében leszál a negyedére. Föltéve, hogy a raktáron levő cipőkészlet nem „bóvlisodik“ el, föltéve, hogy az új cipők árait a konkurrencia és valutáris ingadozások nem csökkentik. És még vannak föltételek, amelyek olyan kereteket teremthetnek, amelyek között sem kommunizmus, sem a kapitalizmus de maga a termelés sem virulhat.

(sz. i.)

Születésszabályozás

Dr. Totis Béla új könyve 90 lej. Az ifjuság nem problémái 75 lej Lepage-nál, Cluj-Kolozsvár. Küldje bélyegben, vagy kérje utánvételt.

Választások előtt

Irta: dr. Borgida József képviselőjelölt

Az öntudatra ébredt zsidóság részemélt arra is, hogy könnyelműség és helytelen dolog más nemzet fiaira és más pártra bízni az ő saját és legtöbbször sajátos és fájó ügyeit.

Ha a gyermek megüti magát, apjához vagy anyjához szalad sirva és fölük vár segítséget és gyógyulást. A felnőtt ember természetesen ösztönéből kiindulva, ugyancsak hozzátartozójához megy, ha valami baj éri. Szokatlan és természetellenes lenne, hogy a zsidó választó megfedelkezék az apjáról, az anyjáról és a szomszédba szaladjon segítségért, ha baj sújtja. Hiszen ha a szülő csak ráteszi a kezét a fájó sebre, már enyhül a sajnás, már enyhül a fájdalom. Lehetetlen, hogy a zsidó választó ne tudná, ne érezne, hogy apja helyett apja és anyja helyett anyja neki a Zsidó Párt. Ha valamelyik baj éri, csak oda mehet a panaszával, csak ott látják szívesen és csak ott orvosolják a sebeit, vagy enyhítik fájdalmát, biztató szóval és egy jobb jövő reményével.

Nem lehet azt elképzelni sem, hogy egy más párt fog törődni a zsidóság bajával. Melyik exponálná magát olyan szívvel-lélekkel a zsidóság ügyében, mint-

Dr. BORGIDA JÓZSEF, a Zsidó Párt szatmárnémeti képviselőjelöltje

ahogy a sajátját kell védenie, mint ahogy a sajátjért kell magát exponálnia. Hiszen ugy a magyarok, mint a liberálisok vagy a jorgisták, vagy mit tudom én melyik mind ahány csak van, el van foglalva a saját bajaival a saját érdekeinek megvédésével. Nekünk magunknak kell kezünkbe venni a sorsunkat. Nekünk magunknak kell megvédeni a jogainkat és kiparizolni az ellenünk irányuló támadásokat, mert idegen azt szívvel-lélekkel sem fogjuk tudni elérni, amelyek pedig jaink orvoslásánál csak akkor lehet eredményt elérni, ha a munkába fáradhatatlan energiát, szívet és lelket viszünk.

Ebből az elgondolásból és ezért alakult a Zsidó Párt, amely már egyezben impozánsan megmutatta, hogy minden előzetes és rendszeres organizáció nélkül eredményt tud elérni. Most sokszorosan hatványozott mértékben kell megmutassuk az országnak, hogy politikailag érettek és organizáltak vagyunk, mert elég idő állt a szervezkedés szempontjából rendelkezésünkre. Ha, Isten ments és őriz, nem lesz a most jövő választásoknál meg a remélt eredmény, letörünk és soha sem lesz tekintélyünk egyetlen politikai párt előtt sem. Azt fogják velünk tenni, amit akarnak és még a legesekélyebb előnyöket sem ofgjuk tudni elérni, amelyek pedig minden más fajnak kijárnak mindenre való tekintet nélkül.

Ne felejtse el senki, hogy ez a kis gárda, amelyet a tavalyi választások alkalmából a zsidóság beküldött a parlamentbe, hihetetlen munkát végzett. Mint a katonák, mint a fáradhatatlan hősök, mindig ott álltak készenlétben a vártán. Vétőt emeltek és lármáztak és kiabáltak, ha zsidóellenes dolgok történtek. És mert nem előnyös és nem kellemes a kormány-nak, ha a világsajtó közli ezeket a vétőkat, ezeket a lármázásokat, sokszor csak-

is ezért már csirájában elfojtottak az illetékes tényezők sok zsidóellenes dolgot.

Mióta a népek parlamenti képviselete létezik, ilyenkor, választások előtt végigjárnak a jelöltek a kerületük összes községeit és ami szép és jó van a világon, odaigérik a választóknak. Adóelengedést, jó utakat, egy-egy jó tyukot a fázékba, ígérnek mindenkinek és a választások után ülnek a parlamentben, sütkéreznek a méltóság kényében és talán rosszul esik nekik, ha valamelyik szerénytelen választó, vagy főkortes felkeresi őket és megkéri ügyes-bajos dolgában való segítségére. És az emberek jók, naivak, feledékenyek. Amióta a világ-világ, beveszik a tésztákat és végigjárták az ő kis szerepeiket.

Én, amikor a szokásnak megfelelően a választások előtt programot kell adjak, nem engedem meg magamnak azt a me-

részséget és nagyképküdködést, hogy a választóimnak füt-fát összeigérjek. Nem, én nem ígérek olyat, ami nem tőlem függ, nem ígérek olyat, amihez nincsen erőm. Amit ígérek, azt be fogom tartani. És azt ígérem, hogy a zsidóság érdekeit a parlamentben és a parlamenten kívül és mindenki szemben férfiasan, becsületesen és bátran meg fogom védeni. Azt ígérem, hogy ahol a zsidót bántani fogják, ott leszek én is és utolsó erőmmel is védeni fogom az én zsidó testvéreimet.

Ennyit ígérek és nyugodt lehet mindenki, hogy ezt az ígéretemet megtartom. És én is nyugodt vagyok, hogy küzdelmeimben mögöttem lesz a szatmári és szatmármegyei zsidóság és ha eredményt fogok elérni, osztozni fognak az örömben, ha sebet kapok, mellém állnak és enyhíteni fogják fájdalmaimat.

Még csak arra kívánok e helyen rámutatni, hogy a zsidóságnak létérdeke, mi szerint a mai nehéz időkben az ő saját gerinces és bátor fiai képviseljék a parlamentben. Ezért akiben zsidó szív és zsidó becsület van, akiben zsidó öntudat van, az eskies a Zsidó Párt listájára adhatja és oda fogja leadni szavazatát.

Cuzista listán szenátorjelölt Jorga volt beszarábiai minisztere

Bucuresti-Bukarest, július 15. Kisenevből jelentik, hogy ott hatalmas feltűnést keltett az a tény, hogy Cristi, a Jorga-kormány beszarábiai minisztere Cuza listájának az élén szenátorjelöltséget vállalt Hotin megyében. Ha ez a hír feltűnést is kelt, ugyanakkor sok mindent megmagyaráz. Többek között azt, hogy ez a tökéletes ember és még tökéletlenebb miniszter, akinek pünkösdi királysága abban merült ki, hogy egymásután rendeztette a banketteket, miért viselkedett olyan kétszínűen a sorocai ügyben.

Angheliescu husz halottat rendelt 1930 januárjában?

Gyilkosoknak nevezi a liberálisokat a nemzeti parasztpárt manifestuma

Bucuresti-Bukarest, július 15. A Dreptatea mai számában manifestumot közöl, amely a lapnak egy féldoldalát foglalja el. A manifestum e szavakkal kezdődik: „Gyilkosok!!“
A kormánylap ezután rámutat arra, hogy ismét egy ártatlan választópolgárt tettek el láb alól a liberális párt béréncsei. A választási küzdelem eleinte nyugodt és csendes volt, ami nem tetszett a liberális uraknak és kiadták a parancsot, hogy ők vért akarnak látni. Erre elkez-

dődtek a gyilkosságok. A liberális párt ma gyilkosok szövetségére, amely ellen a hatóságoknak teljes energiával kell fellépniük. 1930 januárban Angheliescu, a buzáui terrorcsoport vezetője, kijelentette, hogy 20 halottat van szüksége agitációs eszközként. Most is ilyen szempontok készítetik gyilkosságokra ezt a társaságot, amelynek bandavezére a Banca Generala hamis mérlegeinek használólvőzője — fejezi be a Dreptatea élehangú szövegét.

Montecarlo hercege Franciaországnak akarja átadni az uralkodói jogokat

Súlyos pénzügyi válságba jutott a hazárdjátékok hazája

Párizs, július 15. Nizzai jelentések szomorú képet festenek arról a súlyos pénzügyi helyzetről, amelybe a világgazdasági válság következtében Montecarlo, a francia Rivierának ez a luxusfürdőhelye jutott.

A fürdőhely pénzügyi nehézségei szokatlan és rendkívül érdekes intézkedéseket váltottak ki.

Lajos, Monaco hercege néhány nappal ezelőtt hosszasan tanácskozott a francia belügyminiszterrel és a megbeszélés során abban állapodtak meg, hogy a francia kamara alelnökét, Bouillon-Lafont Franciaország monacói követévé nevezik ki és ő veszi át azokat az uralkodói jogokat,

amelyeket eddig a monacói herceg gyakorolt.

Ezt a radikális alkotmányjogi változtatást a monacói kaszinó pénztárának kongó üressége tette szükségessé. A világ híri fürdőhely látogatottsága már az elmúlt évben katasztrofális módon csökkent. Ennek leküzdésére a tél folyamán Montecarlo minden rendelkezésére álló pénzt új idegenforgalmi attrakciókba fektette, úgy, hogy a fürdőhely pénztára anyagilag kimerült. A vendégek azonban az idén ennek ellenére is minimális mértékben látogattak el Montecarloba, ami most szükségessé tette, hogy Monaco állam Franciaországhoz forduljon segítségért.

A Nagyváradon fennálló zsidó liceumba,

gimnáziumba és társulati kereskedelmi iskolába járó zsidó vidéki növendékek a legmegfelelőbb elhelyezést nyerhetik a negyedik éve fennálló

NAGYVÁRADAI ZSIDÓ FIU-INTERNÁTUSBAN

Szigoruan kóser ellátás, tanulmányi felügyelet. Olcsó díjak. Prospektust kívánatra küld az igazgatóság. Oradea, Str. Delavrance 17.

Festetni, tisztítani, olcsón és jól csakis az UNIO-nál, Cluj!

Augusztus első napjaiban újabb kormányválság vár Romániára

A nemzeti parasztpárt nemcsak az ellenzéki pártok, hanem a karikás választási jelek ellen is harcol. Drákói gazdasági programmal lép akcióba a nemzeti parasztpárti kormány

Beszélgetés Maniuval a választások előestéjén

Cluj-Kolozsvár, július 15. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti parasztpárt erdélyi származású választási propagandáját Kolozsvárról dirigálják a párt Mária királyné uccai klubhelyiségéből. Itt trónol már két hét óta Dan Sever volt egészségügyi miniszter, a választási kampány legfőbb irányítója. A választási előkészületek természetesen rányomják bélyegüket az elegáns klubhelyiség külsejére. A falakról választási plakátok kiabálnak le. Ugyanaz a téma, különböző variációkban: a parasztpárt és a karika, a „roata”, a nemzeti parasztpárt választási jele. Százezerrel kerültek ki innen a röpcédulák, amelyek versben és prózában, rajzokkal és anélkül nemcsak arra oktatják ki a szavazókat, hogy a körre kell szavazni. Hanem arra is, hogy kör és kör között különbséget kell tenni.

Négyféle karika

Tudni kell, hogy a vasárnapi választások nagy érdekessége a karikás jelek burjánzó elszaporodása. Kezdetben csak dr. Lupu ismerte fel a kör népszerűségéből származó előnyöket. Kétkörös választási jele mandátumhoz is segítette akkor, amikor még az infláció jelszava nem volt elegendő a hívek verbuválására. Lupu sikerének láttára verszemet kaptak a többi politikai csoportok is. Goga Octavian ugyancsak a roatat választotta és hasonló választási jellel indul a harcba Fildermann és a cujkások feledhetetlen emlékü kartellje is. A megkülönböztetés kedvéért Goga körében két pont van, a cujkásokéban pedig egy átmérő.

Az első szenátor

A nemzeti parasztpárt el is van készülve arra, hogy jónéhány neki szánt szavazat fog a választási jelek csalóka hasonlatossága miatt idegen körökre tévedni. A klub elnöki szobájában a legutolsó teendőket beszélnek meg a szűkebb vezérkar tagjai: dr. Socol Aurel, dr. Valentin Porutiu, dr. Pop Ionel és az utolsó manifestumokat expedálja Nascu Traian, a fáradhatatlan titkár. Beérkezik a legelső választási eredmény: Pop Traian professzort, a kolozsvári egyetem jogi karának dékánját Maramaros megyében a községi és megyei tanácsok szenátorává deklarálták, miután a pártok nem állítottak vele szemben ellenjelöltet. Megérkezik az új szenátor, akit általános ünneplésben részesítenek a jelenlevők. Némi nemü irigykedéssel is rázzák meg Pop Traian professzor kezét, valamennyien jelölték, de fölöttük csak vasárnap fog dönteni a népakarat.

Maniut várják az irodába. Helyesebben szólva: az elnök urat, Mert Maniu, bármennyire is hangoztatja az ellenkezőjét, elnöke volt és az is marad az erdélyieknek. Addig is, amíg megérkezik, a párt egyik vezetője elmondja a választási utáni események prognózisát:

Ki jön Vaida után

— Augusztus elsején ül össze az új parlament. Két-három nap alatt befejeződik a validálási vita: a kamara és a szenátus megalakulhat, Mihelyst az utolsó mandátumot is igazolták, a kormányválság automatikusan bekövetkezik. Vaida Sándor misszióját befejezettek fogja tekinteni és benyújtja lemondását. A választások után ez a román belpolitika nagy kérdőjele: ki következik Vaida után? Ki lesz az új kormány miniszterelnöke? Egyelőre nem tudunk válaszolni erre a kérdésre. Tartunk attól, hogy nem az lesz, akit mi szeretnénk, sőt az is lehet, akit mi nem akarunk.

— Hogy-hogy?

Ha nem lesz más kiut...

— Ne kívánja, hogy erre a kérdésre most válaszoljunk. Majd meglátjuk, mit hoznak az események. Egy bizonyos: akár ki is lesz a miniszterelnök, a nemzeti parasztpárt haldéktalanul hozzá fog látni az ország gazdasági strukturáját megváltoztató programjának megvalósításához. A pénzügyi kérdésekben a következőkhöz

fogjuk tartani magunkat: fizetjük a külföldi tartozásokat, amíg lehet s amíg tudjuk: — és fentartjuk a stabilizációt addig, amíg a stabilizáció fentartása nem fogja fenyegetni az ország vitális, gazdasági és pénzügyi érdekeit. Ha nem lesz más kiut, amugysem marad más hátra, mint a külföldi tartozások fizetését felfüggeszteni. Ha nem lesz más mód, megpróbáljuk, ha lehet, egy alacsonyabb árfolyamon stabilizálni. Mindezt természetesen a külföldi hitelezőkkel való előzetes megállapodás alapján.

A legszigorubb takarékoság minden vonalon

— Befelé legelső dolgunk lesz mindent elkövetni a mezőgazdasági és ipari termékek ára közötti nagy különbségek eltüntetésére.

A legszigorubb takarékoságot fogjuk minden vonalon keresztülvinni. Redukáljuk a tisztviselők számát, beszüntetjük a manapság luxusszámba menő intézmények működését. Ha kell, be fogjuk zárni a színházakat, operákat is. Bele kell törődnünk abba, hogy néhány szűkös, szegényes esztendőnek nézünk elébe. Ezek az intézkedések tudjuk, nagyon népszerűtlenek. De csak a város előtt. A parasztság mellettünk lesz...

Maniu bizakodó és optimista

Ebben a nagyon érdekes expozéban Maniu megérkezése zavarja meg a nyilatkozót. Kedves látvány nézni azt, hogy ezek az emberek, akik évtizedek óta együtt dolgoznak a volt miniszterelnök-

kel, milyen diákos elfogódottsággal és respektussal üdvözlik vezérüket, Maniu, mondanunk sem kell, nem „nyilatkozik”, ezzel szemben készséggel hajlandó az aktuális problémákról elbeszélgetni. Szóba kerül a Zsidó Párt. Felvetődik a kérdés, miért nem kötöttünk kartellt a nemzeti parasztpárttal? Bizonyára el fog jönni az idő, amikor a beszélgetésnek ez a fázisa is követhető lesz. A nyilvánosság számára Maniu Gyula, ugyis mint a nemzeti parasztpárt alsófehér- és szilágymegyei listavezetője, a következőket mondotta:

— Bejártam jónéhány erdélyi megyét. A nemzeti parasztpárttal szemben csaknem mindenütt ugyanazt a lelkesedést tapasztaltam, mint 1928-ban. Öntudatos szavazatokat aligha fog elveszíteni a nemzeti parasztpárt. Viszont én is tartok attól, hogy a jelek megtévesztő hasonlósága le fogja morzsolni tőlünk szavazataink egy részét. Általában azt hiszem, hogy a nemzeti parasztpárt a legjobb reményekkel nézhet a vasárnapi választások elé.

Ennyit mondott Maniu a nyilvánosság számára. És még valamit: hogy a nemzeti parasztpárt nagyvonalú kormányzási programot dolgozott ki. És e program megvalósításánál számít a Zsidó Párt támogatására is.

Tighinamegyében a parasztek véresre verték a vasgárdistákat

Radautiban a cuzisták és a vasgárdisták egymást verik félholtra

Bucuresti-Bukarest, július 15. A választások előestéjén fokozódik a lázas, izzó hangulat az egész országban. Mindenünnen panaszok érkeznek állítólagos erőszakoskodások és visszaélések miatt és számos helyen összetűznek a pártok hívei.

A Tighina megyei Romanestiben a vasgárdisták agitációja az ellenkező eredményre vezetett, amennyiben a nép-

gyűlés egész hallgatósága mintegy 300 gazda, körülvette a vasgárdista szónokokat és összeverte őket. A diákok revolverrel védekeztek és egy parasztot a lábán megsebesítettek. Egyik vasgárdista vezetőt súlyos állapotban kórházba szállították.

Radautiban is verekedés volt, itt a cuzisták és a vasgárdisták vívtak test-

vérharcot. A cuzisták, akiket Robu, volt képviselő vezetett, ádáz küzdelem után megfutamtították ellenfeleiket.

Brudariu, Lupu-párti jelölt Arad megyéből, Titel Petrescu szocialista Tulceaból panaszokodik, míg a Curentul Muscel megyei tudósítója fentartja előző napi állításait az ottani erőszakra vonatkozólag.

Nyolcszáznegyvennégy listát nyújtottak be a vasárnapi választásokra

Csak a nemzeti parasztpárt, az őliberálisok és az ujliberálisok nyújtottak be minden megyében listát. A kommunisták 9 megyében mégis jelöltek

Bucuresti-Bukarest, július 15. (Az Uj Kelet tud.) A belügyminisztérium ma összegezte az egyes megyeszékhelyeken benyújtott listákat és állította össze a jelölések statisztikáját. Ezek szernit a különböző pártok a következőképpen indulnak a választásokon.

A nemzeti parasztpárt 71 megyében nyújtott be listát, tehát az ország összes megyében, 1927-ben és 1928-ban szintén 71 megyében nyújtott be listákat.

Az őliberálisok is 71 megyében nyújtottak be listákat, 1928-ban, amikor a liberálisok utoljára indultak önállóan, 70 megyében tettek le listát.

Az ujliberálisok is az ország valamennyi megyéjében jelöltek. Az elmúlt évben Gheorghe Bratianu csak 68 megyében indult.

Averescu néppártja 65 megyében nyújtotta be listáit. A párt a legutóbbi választásokon is csak 65 listát nyújtott be, míg 1928-ban az egész ország területén szerepelt listáival.

Lupu dr. parasztpártja 68 megyében

nyújtott be listákat. Az elmúlt évben a lupisták 67 megyében jelöltek, ezt megelőzőleg 42 megyében.

A „Nemzeti egység”, Jorga-Argetianu és Pop Valer kreációja csak 59 megyében szerzett jelölteket.

A cuzisták 38 megyében jelöltek. A múlt évben 40, 1928-ban szintén 38 megyében nyújtottak be listákat.

Corneliu Codreanu csoportja 36 megyében nyújtott be listát. A múlt évben csak 17 megyében jelölt.

A konzervatív párt 34 megyében állított feljelölteket.

A Falusi és Városi Dolgozó Blokkja 9 megyében tudott listákat benyújtani. 1931-ben a dolgozók 32 megyében, 1928-ban 37 megyében jelöltek.

A szociáldemokrata párt, mint eddig mindig, most is 42 megyében jelölt.

Az Országos Zsidó Párt 52 megyében állított fel listákat, míg az elmúlt választásokon csak 50 megyében voltak jelöltjei.

A magyar párt, mint minden évben, ez-

uttal is 23 megyében állított listát.

Az agrárliga (Garoflid), a múlt parlamentben többségi koalíció, csak 17 megyében mert kiállni a porondra.

A Sfatul Negustoresc címét bitoló szilvaslista 44 megyében jelölt.

A független szocialista párt 10 megyében állított fel listákat.

A polgári blokk még ennél is kevesebbet: mindössze 8 listát nyújtott be, előre láthatólag nagyon mérsékelt sikerrel.

A kamatellenes liga két megyében kíséreltezik.

A Stere-féle demokrata parasztpárt 17 megyében nyújtott be listát.

Pártonkívüli listát 42-öt nyújtottak be az országban. Az elmúlt évben csak 25 pártonkívüli lista volt, 1928-ban pedig csak 21.

A jelenlegi választásokra tehát 844 listát nyújtottak be az ország területén, szemben a múlt évben benyújtott 610 listával. 1928-ban, a nemzeti parasztpárt emlékeztető választása alkalmával, csak 373 listát nyújtottak be.

Az Árvagondozó nyaraltatás II. csoportja

Ezuton hívjuk fel az egyes Árvagondozó helyicsoporthoz figyelmét arra, hogy a tihucui nyaralás II. turnusára a jelentkezők most vannak folyamatban és a létszámtorlódás elkerülése végett ajánlatos a bejelentéseket sürgősen eszközölni. Néhány hely szegényebb polgári családok gyermekei részére még fenn van tartva.

Schalom Asch: Moszkva

a mai Oroszországról teljes képet ad. 360 oldal fehér papíron 168 lej Lepage-nál. Kolozsvár. Postán utánvétellel franco.

Olcsó nyári vásár

a Gólya áruházban

csak július 31-ig

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

A Zsidó Párt a választások frontján

A zsidó választók felkészülten várják a választási vasárnapot

Sibiu-Nagyszében, július 15. A napokban tartotta meg rendkívül impozáns gyűlését a Zsidó Párt nagyszébi tagozata Grünberger József elnöke alatt. Grünberger elnöki megnyitójában vázolta a zsidóság helyzetének katasztrófális hanyatlását. „Egyetlen erőforrás van, mely rendelkezésünkre áll még és amelyre számíthatunk: az Országos Zsidó Párt és annak parlamenti képviselői”. Ha ezelőtt 2 évvel a zsidó listáért való általános lelkesedést kétségbeesítő helyzetünkkel magyarázták, úgy ma hatványozottan több okunk van, hogy képviselőinket a parlamentbe beküldjük. A szónokot a közönség lelkesen ünnepelte.

Mély benyomást keltett a beteg Horowitz Ármán főrabbinak a gyűlésen való megjelenése, aki talmudi citátumokban gazdag, klasszikusan felépített beszédében felhívta a zsidóságot kötelességet teljesítésére.

Súlyos szavakban bélyegzi meg a zsidóegység elgáncsolóit és a gyűlés által

nos helyeslése között indítványozza, hogy a zsidóság árulóit bélyegezze meg. Tudja meg a nagy nyilvánosság, hogy a zsidóság kiközösíti magából árulóit és szolgáljon ez elrettentő példának. A népgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

Hatalmas tapsorkán fogadta Friedmann Schjet. Beszédét a töle megszokott lendülettel kezdi és pillanatok alatt a közönség valóságos extázissal követi a szónok vaslogikával vezetett érveit és arra a konklúzióra jut, hogy a zsidóságnak ma csak két útja van: menthetetlenül és véglegesen elmerülni az örvénybe, melynek legszélsebb szélén áll, vagy a saját erejével életre menteni magát. Drámai erővel festi le a zsidóság létveszélyét, melynek megmentésért zsidó képviselőink hősiességel küzdelmet folytatnak. Ostorozza a kishitűeket, kik nem bíznak a zsidó géniuszba és akkoréig.

A zsebeni nagygyűlés emelkedett hangulatban nyert befejezést (—mesi.)

A kolozsvári Zsidó Párt impozáns nagygyűlése

Cluj-Kolozsvár, július 15. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap este nyolc órakor tartotta meg valóban nagyszabású választási gyűlését a Zsidó Párt kolozsvári tagozata, amelyre a helybeli zsidóság minden rétege felváltva. A termet zsufolásig megtöltötték a kolozsvári zsidó választók és mindvégig emelkedett, lelkes hangulatban folyt le az impozáns népgyűlés, amelyet dr. Weisz Jenő nyitott meg lendületes beszéddel. Majd Rosenzweig Emanuel szólt fel és nagyhatású beszédében hívta fel Kolozsvár zsidóságát a zsidó listával szembeni kötelességének teljesítésére.

Ezután dr. Pistiner Ábrahám tartott rendkívül hatásos jiddis beszédet, amelyet nagy lelkesedéssel fogadott a hallgatóság.

A népgyűlés főszónoka dr. Klein Miksa, a Zsidó Párt tartományi alelnöke volt, aki pompás szónoklatban fejtette ki az önálló zsidó politika lényegét. Dr. Klein Miksát meleg ünneplésben részesítették a választók.

Fisch Sándor, az Aguda kiváló vezető férfja emelkedett ezután szólásra és magával ragadó szónoki erővel mutatott rá a Zsidó Párt és az önálló népi politika elengedhetetlen szükségességére. A kitűnő szónok beszédét nagy tapssal fogadta a népgyűlés.

Végül dr. Weisz Jenő felolvasta Fuchs

A Zsidó Párt dési tagozatának utolsó nagy népgyűlése

Dej-Dés, július 15. Csütörtök este kilenc órakor zajlott le a dési Bét-Hamid rasban a Zsidó Párt tagozatának a választási kampányt lezáró nagy népgyűlése. A nagygyűlés előtt Paneth Izsák dési rabbi lelkes szavakban szólította fel híveit és a chaszid zsidóságot, hogy a Zsidó Pártra adják szavazatukat. Míg a rabbi a köréje csoportosuló híveit kötelességeiknek teljesítésére hívta fel, a Beth-Hamidras elvarában megjelent dr. Lucian szociáldemokrata képviselőjelölt és azt mondta a Zsidó Párt gyűlésére várakozó hívőknek, hogy ő mindig megvédte a zsidó érdekeket s a szociáldemokrata párt épügy képviseli a zsidóság szempontjait, mint bármely más alkulat. Az egybegyűlt zsidók azonban kifejtették előtte, hogy ők elsősorban zsidók és csak azután szociálisták és a zsidóság mindenkinél többet köszönhet a

Benjámin, nagyváradi főrabbinak az Uj Kelet mai számában ismertetett ma-

DR. KISZELNIK NÁNDOR, a Zsidó Párt egyik máramarosi képviselőjelöltje

nifesztumát és ezzel lelkes hangulatban ért véget a szép zsidó manifesztáció.

zsidó parlamentereknek. A kis intermezzo után érkezett meg dr. Weinberger Manó, a Zsidó Párt listavezetője, akit nagy óvációban részesítettek. A népgyűlés impozáns keretek között zajlott le és dr. Weinberger Manó nagyhatású jiddis beszédében, meggyőző erővel fejtette ki, hogy a zsidóság egyetemes érdekei a Zsidó Párt mellé állítják az összes zsidókat. A népgyűlés dr. Weinberger Manó éltetésével ért véget.

A bukaresti zsidópárti gyűlés

Bucuresti-Bukarest, július 15. A Zsidó Párt bukaresti tagozata tegnap este nagyszabású politikai gyűlést tartott, amelyre az UER ágensei meg akartak zavarni. A béréneket a megveréstől csak az mentette meg, hogy a vezetőség a szónoki emelvényre menekítette őket és ott voltak kénytelenek maradni a lelkes gyűlés befejezéséig.

Bukarest zsidósága a Zsidó Párt mögött

Bucuresti-Bukarest, július 15. (Az Uj Kelet tud.) A Zsidó Párt bukaresti tagozata tegnap este a Lyra-teremben gyűlést tartott, amelyen több ezer em-

ber vett részt, zsufolásig megtöltve a termet. A gyűlést Fildermann mérnök nyitotta meg, majd dr. Mihail Stern Adolf Sternnek az UER megalapítójá-

Szezonkiárúsítás

Most vehet olcsón a

TALPA

cipőházban

Calea Regele Ferdinand No. 28.

Pontosan 20 napig 25 százalékos árleszállítással!

Cipőink, szandáljaink jó minőségét mindenki ismeri

nak fia, tartott nagyhatású beszédet. Ezután dr. S. Singer volt képviselő emelkedett szólásra és ellenállhatatlan logikával mutatta ki, hogy a romániai zsidóság számára nincs más politikai út, mint a Zsidó Párt mögött felsorakozni.

Singer dr. szembezáll Madgearuval, aki a nemzeti parasztpártnak követelte a zsidó szavazatokat és rámutatott arra, hogy az elmúlt kormányzás alatt a nemzeti parasztpárt a zsidóságnak egyetlen sérelmét sem volt hajlandó orvosolni. Ezután objektív és megfelelő kritikában részesíti a Fildermann-tuika kartell. Fildermann nevének említésekor néhány fiatalember éljenezni kezdett. A tömeg megtámadta őket és csak a vezetők intervenciójára menekültek meg a meglincseléstől. Singer dr. felvitte az ifjakat a szónoki emelvényre és felszólította, hogy ha van valami kifogásolnivalójuk a Zsidó Párttal szem-

ben, mondják el, ő majd válaszolni fog. A fiatal emberek jobbnak látták hallgatni.

A gyűlés leirhatatlan lelkesedés közepette, a Hatikvah hangjai mellett ért véget. Utána a tömeg kivonult az utcára és a Zsidó Párt mellett tüntetett.

Carei-Nagykároly, július 15. Nagy-károly falaira kormánypárti ágensek jiddisnyelvű plakátokat ragasztottak ki, amelyeken a kormány számára kérik a zsidó szavazatokat. Ugy látszik, a nemzeti parasztpárt is beleesett a mindenkori kormányoknak abba a hibájába, hogy a maga természetes hozományának tekinteti a zsidó szavazatokat. Nagy károly zsidósága nem titkolt ellenszenvvel fogadta a kortes-plakátokat. Az egyik teplomban egyik chaszid tépte le a falról a plakátokat. A nagykarolyi zsidó ifjuság egyébként igen szép tevékenységet fejt ki. S a napokon Tasnádon tartottak népes propagandagyűlést.

Három kommunista letartóztatottat az ügyészségi fogház helyett a klinikára kellett szállítani

Tíz kommunista letartóztatott közül négyet szabadiábra helyezett az ügyészség. Ujabb 18 letartóztatás történt

Cluj-Kolozsvár, július 15. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári sziguranca, mint ahogy azt az Uj Kelet annak idején megírta, még június hó végén több kommunista letartóztatást fogantatosított. A letartóztatások az emlékezetes bukaresti kommunista szervezkedés után pár nappal történtek, miután már az ezzel kapcsolatban letartóztatott kolozsváriak egyik csoportját átszállították az ügyészségre.

Az újabb letartóztatások nyomozása úgy látszik hosszú időt vett igénybe, mert

a főleg ifjúmunkásokból álló kommunista csoportot két hétig a sziguranca tartotta őrizetben.

A szigurancaóról három nappal ezelőtt vitték át őket az ügyészségre, ahol elszállásolták őket az ügyészség fogházába. Huszonnégy óra múlva azonban az ügyészség visszaszármaztatta a rendőrségnek Roth Gábor, Steinberg Géza és Sándor Imre vádlottakat.

Hogy miért nem tartotta az ügyészség a fogházban ezeket a vádlottakat, azt természetesen nem tudjuk, de anynyi bizonyos, hogy

pár óra múlva a sziguranca a kli-nika sebészeti osztályára szállította be a három kommunista-gyanús fiatalembert.

A vádlottakon ugyanis súlyos külső sé-

rülések nyomait fedezték fel az orvosok, melyeknek következtében ezeknek hosszú ideig kell orvosi kezelés alatt állniuk.

A kolozsvári törvényszék pénteken tárgyalta a letartóztatás ellen beadott fellebbezéseket és a tíz letartóztatott közül hatot szabadlábra tett. A harmincnapos vizsgálati fogságot Steinberg Géza, Sándor Imre, és Roth Gábor, a klinikán fekvő vádlottak ellen rendelték el, rajtuk kívül még Jakob Jenő maradt az ügyészség fogházában. A többi hat vádlottat szabadlábra helyezte a törvényszék.

Pénteken délelőtt egyébként újabb tizennyolc vidéki ifju munkást tartóztattott le a kolozsvári ügyészség. A letartóztatottak Tic községbeli bányamunkások és a kolozsvári ügyészség államellenes izgatás miatt tartóztatta le őket Fuchs János nevű vezetőjükkel együtt. Colfescu ügyész átvette a letartóztatott bányamunkásokat, de az ügyészség holnap fog dönteni a sorsuk fölött.

A Zsidó Párt kolozsvári ifjusági szekciójára ma este nyolc órakor rendkívül fontos értekezletet tart a neolog iskola termében a választási munka beosztása céljából. Az ifjusági szekció vezetősége ezúton hívja fel a szekció összes tagjait, hogy teljes számban és pontosan jelenjenek meg.

Kontároktól óvakodjék mindenki a saját érdekében!

„CRISTAL” olcsón, szakszerűen

fest és tisztít CLUJ

Auboín újabb adóterrorba akarja hajszolni az államot

a kormány válaszképen felveti a külföldi tartozások fizetésének kérdését

Nem lehet több adót kívánni egy olyan országtól, amelynek lakói nem keresnek

Bucuresti-Bukarest, július 15. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti lapok kivonatos közölték azt a levelet, amelyet Roger Auboin intézett részint a Banca Nationala kormányzójához, részint pedig Mironescu pénzügyminiszterhez. A kormány szükségesnek látta leszögezni, hogy Auboin levele meg van csonkítva, s hogy azt az ellenzéki pártok azért közöltették le, mert a francia szakértőn keresztül szerették volna a kormányt támadni. Lehetséges, hogy ez részben megfelel a valóságnak. Am kevésbé igaz az is, hogy Auboin ur igen súlyos megállapításokat olvas a levélben nem is annyira a Vaida-kormány, mint amennyire inkább az állam fejére.

Auboín súlyos megállapításai

Auboín mindenekelőtt is megállapítja, hogy az állam a költségvetési év első felében 2 milliárddal többet költött el, mint amennyi a rendes jövedelmekből befolylt. Amig ugyanis a kiadások 9 milliárd 668 millió lejt tettek ki, addig a bevételek összege mindössze 7 milliárd 631 millió lejre rugtak. A következőben megállapítja Auboin, hogy az állam minimális havi kiadásai a következő hónapokban átlag 1 milliárd 700 millió lejt igényelnek. „Ez kell, hogy képezze — írja Auboin — a kormány legsürgősebb feladatát, minthogy ettől függ magának az államnak a hitelbiztonsága. Az inkasszó nivóját haladéktalanul fel kell emelni a havi 1 milliárd 700 millió lejes minimális nivóra. Az adófizetőkkel szemben adva vannak az állami bevétel fokozásához szükséges gyakorlati eszközök.”

Minden burkolt inflációval szemben is állást foglal Auboin

Ez a parancsoló hang, ez az erélyes tónus eddig teljesen ismeretlenek voltak a külföldi szakértők és a felelős román állami tényezők közötti érintkezésben. Auboin követeli, hogy az állam haladéktalanul tüntesse el a költségvetési deficitet. Mironescu pénzügyminiszter ideiglenes programot dolgozott ki, mely terbevette, hogy a legsürgősebb állami kiadások fedezésére a kormány akár csak néhány héttel ezelőtt, a Banca Nationala-kölcsön esetében, — újabb rendkívüli pénzforrásokat vegyen igénybe. Auboin kategórikusan állást foglal minden efféle kölcsön és rendkívüli bevételi forrás ellen. Állást foglal újabb ércpénzek kiadása ellen, amelyek kezdeti infláció jellegét viselik magukon s az állandó bevételek fokozásának egyetlen orvosságaként mindenekelőtt is és mindenek fölött is az adóbehajtás megszigorítását követelik.

Vannak ezenkívül Auboinnak egyéb kívánságai is. Követeli például, hogy az állam sürgősen fizesse vissza a Banca Nationalának azokat az összegeket, melyeket tisztviselői fizetésekre és egyéb kiadásokra kölcsönözt. Követeli a konverziós törvény és a bírói uton való likvidálásról szóló törvény módosítását, amelyek nélkül az állam fizetőképességének helyreállítása, véleménye szerint, nem lehetséges. Holott ugyanebből a célból haladéktalanul szükségesnek látja egy pénzügyi restaurációs program kidolgozását. Amig egy ilyen program el nem készül, a Banca Nationala semmiféle támogatásban nem részesítheti az államot.

Lehet-e még több adót kívánni

A kormányköröket érthetően kellemtelenül lepte meg Auboin levelének nyilvánosságra hozatala. Az általános vélemény szerint mi sem könnyebb, mint az adóbehajtások tempójának meggyorsítását prédikálni. Kérdés azonban, hogy ez a mai viszonyok között lehetséges-e. Hogyan lehet adót, több adót és még több adót követelni egy olyan lakosságtól, amelynek nincs jövedelme. Mert ez a tényleges igazság. Romániában ma már nagyon kevesen keresnek. Alig fizetődik ki valami. Az adót nem a jövedelemből,

hanem a tőkéből fizetik az emberek. Auboin az adófizetés alóli kibujásról is beszél. Ezzel csakugyan számolni kell és lehet. Legalább 100 millió lej kerül elhagyva az államkasszába az adókievetési igazságtalanságok és a pénzügyigazgatási apparátus korrupció miatt. De azok, akik fizetnek, nem a keresetükből, hanem vagyonukból, vagy kölcsönökből fizetik az adót. S ha megszűnik az adófizetések alóli való kibujás, megszűnik az a forrás

is, amlyből még egyáltalában ki lehet szivattyuzni valamit.

Rendeletekkel nem lehet pénzt csinálni

Igy néz ki a valóságban Auboin kívánsága. A pénzügyminisztérium bizonyos mértékig magáévá tette Auboin konkluzióit. Ki is adott egy rendeletet, amelyben felfüggeszti az adóhátralékokat. Nagy kérdés azonban, hogy az efféle rendeletekkel lehet-e segíteni az állami inkasszó

visszaesésén. Mert hiába ad ki rendeleteket a pénzügyminisztérium: ahol nincs, onnan nem lehet semmit sem elvenni. Auboin valószínűleg az adóregiszterekben felvett adatok alapján követeli a szigorú inkasszót. Csak hogy ezek az adatok már régen elvesztették aktualitásukat. Auboin mint a külföldi hitelezők exponense, az államkötelezettségek szent betartására ügyel. Csak hogy megváltoztak a körülmények, amelyek között Románia azokat a kötelezettségeket magára vállalta.

Auboín levele már azért is fontos és érdekes, mert valószínű, hogy a Népszövetség szakértői sem fognak ettől elütő álláspontot képviselni. A nemzeti parasztpárti kormány — mint beavatott helyről hírlék — igyekezni fog eleget tenni a külföldi szakértők kívánságának. De semmi esetre sem fogja ezen kívánságok hatása alatt végpusztulásba kergetni az országot. Ha Auboin és társai kitartanak követeléseik mellett, anélkül, hogy pénzügyi segítséget nyújtanának az államnak, a kormány rövidesen fel fogja vetni a külföldi tartozások nemfizetésének tételét.

A tábla jogerősen jóváhagyta Oanea volt liberális szenátor harmincnapos vizsgálati fogságát

A védelem reméli, hogy a választások után Oaneát szabadlábra fogják helyezni

Cluj-Kolozsvár, július 15. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári ítéletábra vádtanácsa pénteken két és félórán keresztül tárgyalta Oanea Laurentiu volt liberális szenátor harmincnapos vizsgálati fogságának fellebbezését.

túl tárgyalta Oanea Laurentiu volt liberális szenátor harmincnapos vizsgálati fogságának fellebbezését.

lati fogságának fellebbezését. A táblai vádtanács meglepetésszerű határozatot hozott, mely megdöntötte azokat a vádakozásokat, amelyek a liberális párt tagjait eltöltötték.

Miután a liberális párt egyszerű korlefogásnak minősítette azt, hogy Oaneát letartóztatták, arra vártak, hogy az abszolút tekintélyű kolozsvári táblán szabadlábra fogják helyezni, hogy ezzel is a bírói kar politikamentességét dokumentálja.

Ugy látszik azonban, a táblai vádtanács sem lát politikát Oanea letartóztatása mögött.

mert határozatában jóváhagyta a törvényes ítéletét és elutasította a védelem fellebbezését.

Igy Oanea Laurentiu harmincnapos vizsgálati fogsága jogerőre emelkedett. Érdekes, hogy a bukaresti sajtó szinte egyöntetű nézetet vall az Oanea ügyben azzal a követeléssel, hogy helyezték a vádlottat szabadlábra. A Dimineata, mely liberális barátsággal nem vádolható meg, hangoztatja, hogy

a vádlottat azonnal szabadlábra kellene helyezni, hogy Vajda Sándorról, a nemzeti parasztpárttól elháruljon az a gyanu, mintha egy veszedelmes ellenjelöltet akart volna ártalmatlanná tenni

a volt szenátor letartóztatása révén.

Ugy látszik azonban, Oanea Laurentiu ügye nem egyszerű választási bal-lépés és ennek tudható be, hogy a vádtanács csakis jogi szempontok tekintet-bevételével helyben hagyta a harmincnapos vizsgálati fogságról szóló törvényes dőntést.

Az egyik védőügyvéd kijelentette munkatársunknak, hogy Oaneát a választások után minden valószínűség szerint szabadlábra helyezi a vizsgálóbíró. Az ügyvéd véleménye szerint, miután a vizsgálóbíró azért tartóztatta le Oaneát, mert propagandája veszélyes a közrendre, a választások után szabadlábra kell helyezni, mert csak a választások idejére áll ez a veszélyesség. Oanea egyébként a klinikán várja a per fejleményeit.

Olaszország csatlakozik az angol-francia bizalmas egyezményhez

Amerikában attól tartanak, hogy európai vámpolitikai összefogás következik. Amerikában nem emelnek kifogást a lausannei határozatok ellen

Newyork, július 15. Amerikai kormánykörökben attól tartanak, hogy az adósság kérdésekben létrejött európai blokk mintájára közelebről sor kerül egy európai vámpolitikai összefogás alakulására is, amely súlyosan érint-hetné Amerika külkereskedelmét.

A Lausanneban létrejött bizalmas politikai megállapodással kapcsolatban a Newyork Evening Post vezércikkben azt írja, hogy minden logikusan gondolkozó amerikai polgárnak tisztában kell lenni azzal, hogy az amerikai pénzügyi politika szoros kapcsolatot vesz mindazzal, ami Lausanneban történt. Washington nem emel kifogást a lausannei határozatok ellen, ami azonban azt is jelentheti, hogy közvetve ezzel már el is fogadta azokat. Amerikának bele

kell törődnie a változott helyzetbe s nem térhet ki a világosan megmutatózó helyzet elől, amely parancsolólag előírja a hadiadósságok ügyének új rendezését.

Hoover Borah szenátorhoz, a szenátus külügyi bizottsága elnökéhez intézett levelében hangoztatja azt a meggyőződését, hogy a Lausanneban kötött bizalmas kéthatalmi megállapodás nem irányul pénzügyi téren sem Amerika ellen, de ha ez így is lenne, Lausanneban a tárgyalásokon Amerika nem vett részt s a határozatok nem kötik Amerikát semilyen irányban.

Egyidejűleg a Vossische Zeitung azt írja, hogy az angol-francia bizalmas megállapodás nehéz helyzet elé állítja a német külpolitika irányítóit. A Germa-

nia kommentárjai szintén aggodalmaskodók. A lap attól tart, hogy az együttműködés minden alkalommal Németország befejezett tények elé állítását fogja maga után vonni. A lap találgatja, mi lehet a háttérre a megegyezésnek s mi rejlik mögötte.

Ujabb jelentés szerint az olasz kormány londoni nagykövete útján közölte az angol kormánnyal, hogy Olaszország csatlakozik az angol-francia bizalmas egyezményhez.

— **Óriási embertömeg vett részt Bata Tamás zlini temetésén.** Prágából jelentik: Zlinben Bata temetésén óriási embertömeg vett részt. A gyászszertartás ideje alatt szölkáltak a Bata-gyárak összes szirénái s a közönség felett repülőgépek keringtek a levegőben. A városház előtt Bata életnagyságu bronzszobránál a gyászmenet megállott s itt beszédek méltatták a tragikus véget ért cipőkirályt.

Az urnák előtt gondoljatok a közös zsidó sorsra és szavazzatok a)-(jelre!

Összeomlottak a kampóskeresztesek vádjai Berlin zsidó rendőrfőnöke ellen

Soha nem játszott hazárdot, soha nem panamázott. Az ügy a büntető bíróság elé kerül

Berlin, július 15. A berlini esküdt-bíróság előtt a napokban tárgyalták dr. Weisz, Berlin rendőrfőnök-helyettesének rágalmozási-pörét, a kampóskeresztesek lapja, az „Angriff” ellen. Ez a lap ugyanis azzal vádolta meg a zsidó származású rendőrfőnököt, hogy Krojanker osztrák konzul villájában estéknként résztvett a konzul vendégeinek hazárdjátékában. Ugyancsak Krojankerrel kapcsolatban elkövetett egy más törvényteleneséget is, amennyiben a konzul számára illegális uton építkezési engedélyt szerzett.

A tárgyaláson Willy Krause, az Angriff szerkesztője teljes kampóskeresztes uniformisban és különböző nemzeti szocialista jelvényekkel jelent meg. Az elnök felszólította, hogy vád-jait precizírozza és bocsásson konkrét adatokat Weiszról a bíróság rendelkezésére. A vádlott röviden válaszolt.

— Kérem, ahová ez a Weisz beül, azonnal elkezd kártyázni!

— Mit nevez ön tiltott kártyajátéknak?

— Például baccarat!
— Milyen körülmények között tilos a hazárdjáték?

— Amikor a rendőrség eltiltja. A naiv feleletre harsogó nevetésbe tört ki a hallgatóság. Az elnök ezután az építkezési koncessziókra vonatkozólag intézett kérdéseket a szerkesztőhöz, aki nagy zavarában elmondta, hogy erre nézve semmiféle támpontja nem volt és hallomás után írta meg a cik-két.

Dr. Weisz rendőrfőnök mindenkéltől kijelentette, hogy Krojanker konzulnak nincs is villája. A konzul a Rauchstrasse egyik házában bérel lakást és csak az utóbbi hetekben, jóval a cikk megjelenése után költözött át a felesége tulajdonát képező villába. Az „Angriff” Krojankerről állandóan gnyosan írt, többek között így aposztrofálta: „Der Schuhjude Krojanker”. Krojanker egyike Berlin legtekintélyesebb kereskedőinek, akivel évtizedek óta barátságban él. A konzul házában soha hazárdot nem játszottak. Ha nagyobb társaság volt együtt, akkor vacsora után kártyáztak: bridget, skatol, vagy pókért. Ő — Weisz — résztvett olykor ezekben a játékokban, leg-följebb azonban évente kétszer. Krojanker ugyanis visszavonult életet él és ha négyesben voltak, egy-egy ebéd, vagy vacsora után kártyáztak, akkor a játék mindig pénz nélkül folyt.

Ami az építkezési koncessziót illeti, annak az volt az előzménye, hogy Krojankerné első házasságából egy vil-lát szerzett a Wissmann strassén. A villa építéséhez nem kellett koncesz-szió, minthogy a ház már állott. Apró változásokat csináltak rajta és ehhez szükség volt egy építkezési engedélyre. Minthogy Krojanker akkor elutazott volt Berlinből, Krojankerné apja tele-fonált, hogy az építkezést nem lehet folytatni. Erre Weisz rendőrfőnök érintkezésbe lépett a Krojanker család építészével. Tőle tudta meg, hogy csak egy úgynevezett „Baudispens”-ről van szó, aminek kiadására a rendőrség épít-kezési szkeciója illetékes.

— Fölhívtam Michaelis építkezési tanácsost, — mondotta Weisz, — aki közölte velem, hogy az engedély már c-

Már megjelent az
1932-1933 לשנת תרצ"ג
évi új zsidó naptár

és mindennemű zsidó könyv, Talszesek, valamint rituális cikkekről a legolcsóbb árjegyzék. Kérjen ingyen példányt.

Anton Rosenzweig

ספרים האנציקלופדי

Cluj, Zsidó-könyvkereskedő cégtől

van régebből intézve, csak át kell tenni adminisztratív uton a rendőrfőnök-ségre. Arra kértem, hogy sürgesse meg az ügyet. Ennyi történt ebben a „vadász”-ban.

Krause ügyvédje megkérdezte, mi történt volna, ha a rendőrfőnök nem avatkozik az engedély ügyébe.

— Ezt leghelyesebb — szölte Weisz — megkérdezni elfogulatlan tanuktól. Hiszen módomban és jogomban lett volna személyesen elintézni az ügyet, mint-hogy a referens főjebbvalója vagyok. De megelégedtem azzal, hogy sürgessem a dolgot. A közönség köréből is hányszor kérnek tőlem bizonyos ügyek kisürgetését, amit én mindenkor meg is szoktam cselekedni. Legutóbb két fiatal kampóskeresztes ügyét sürgettem meg apáik kérésére. A két fiút gyorsan szabadlábra is helyeztettem. Egy nemzeti szocialista vezér autóját le-foglalták. Hozzáam jött, hogy segítsék rajta gyorsan. Gyorsan megcseléktem ezt is.

A bíróság elrendelte az építkezési engedély megszerzése körüli eljárás bizonyítását és ebből a célból kihall-gatta dr. Mosle, Michaelis műszaki tanácsost és Bohne építész, kik egybe-hangzóan vallották, hogy a rendőrfőnök a legkorrektebbül járt el. Együttal fel-függesztette a tárgyalást, amelyet való-színűleg nem az esküdtbíróság fog folytatni, hanem a büntető bíróság nagy tanácsa.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Szenzációs film Herzl
Tivadar életéről

A közeli napokban Erdélybe érkezik a zsidó filmirodalom legnagyobb szenzá-ciója, amely Herzl Tivadar, a cioniz-mus megalapítójának regényes életét ve-títi pompás rendezésben és az ujkori zsi-dó történelem legjelentősebb és legérde-kesebb korszakának megelevenítésével. A film drámai erővel és megrázó jelene-tekben vonultatja fel a vezér életének regényes fordulatait és látjuk Herzl pompás alakját Párizs fényes szalonjai-ban, a zsidóságtól teljesen idegen nagy világban, végigvonul előttünk a Juden-stadt fájdalmas vajudása, a „szent örü-let” viharos napjai, majd ott látjuk őt a kongresszusok tribünjén, mint a zsidó nép vezérét, majd a kisenevi pogrom vé-res sikátoraiban és teljes valójában bon-takozik ki szemünk előtt ez a nagy élet, ez a nagy ember és azok a drámai élet-momentumok, amelyek eddig még telje-sen ismeretlenek voltak és nem látták napvilágot az eddigi Herzl-életrajzok-ban. Korszakalkotó filmprodukciónak, mely nemcsak technikai grandiózitása, de drámai ereje és a történelmi idők felele-venítésének nagyszerűsége révén nagy művészi és nagy történelmi élménnyel ajándokoz meg bennünket, a közeli na-pokban érkezik Erdélybe és az összes zsidó centrumokban kerül bemutatásra. Kolozsváron a Magyar Színház mozgója fogja vetíteni a nagyszerű filmet, amely nek aktualitását Herzl Tivadar halála-nak közeledő évfordulója adja meg.

A filmtérjesztő társulat a jövdelem ötven százalékát a Keren Kajemeh Lö-jiszráél (Zsidó Nemzeti Alap) javára ajánlotta fel. Egy nagy élményt szerez magának és egy igaz zsidó kötelességet teljesít népével szemben minden zsidó ha megnézi a Herzl-filmet.

— Löwy Bella és Rosenblatt Rózi ma esti művésztje iránt Kolozsvár közön-ségében nagy érdeklődés nyilvánul meg. A két nagyon tehetséges énekesnő a leg-szebb olasz klasszikus dalokat és opera-áriákat tűzte műsorára. A részletes mű-

URODONAL

Az elhízás nemcsak, hogy kellemetlen, de egy-ben valóságos be-tegség is.

Miért betegség a hájkór?

Azért, mert a zsi-ros anyagok elégtelen oxydációját és az anyagcsere csökken-tését jelenti.

Mivel a kiválasztás elégtelen, lassú belső intoxikáció (mérge-zés) áll elő.

A hájkórban szen-vedőnek a következ-keket kell szem előtt tartania.

a) Serkentenie kell a szerves anyagcsere-t.

b) El kell távolít-ania szervezetéből a vérben felhalmozódott toxikus anyago-kat, a lappangó mér-gelket.

A húgysav a legjel-legzetesebb anyag-csere zavarok fontos forrása.

Az URODONAL a legtökéletesebb húg-savoldó szer, mely a húgysavat úgy oldja, mint a „meleg víz a cukrot”.

Ártalmatlan és biz-tos hatása szer. Tö-kéletesen tisztítja a veséket és visszaállít-ja az elhízott rendet-len anyagcserejében az egyensúlyt és ezen kívül oxydálja a zsi-rokat.

rendszeres használat megakadályozza a hájkór kifejlődését.

Az elhízott a napi élet csaknem minden-egy: mozzanatá-ban hátráltatva van. Nehezen öltözködik, és a legkisebb erő-lködés is nehezére esik. Valósággal be-tegnek érzi magát.

Köszvény,
Rheuma.
Érelmesze-
sedés.
Ideg-
bántalmak

Kapható
gyógyszertárakban és
drogeriákban

sor a következő: Martini: Piacer d'amore, Pergolese: Se tu m'ami (arie clasice antice) éneklő Rosenblatt Rózi. 2. Gluck: Oh! del mio dulce ardor, Con ti: E' stasi ének, éneklő Löwy Bella. 3. Ponchielli: „Gioconda” Vose di donna, éneklő Rosenblatt Rózi, 4. Puccini: Butterfly (Un bel di vademmo), éneklő Löwy Bella. 5. Massenet: Notte di Spagna, éneklő Rosenblatt Rózi. Szünet után 6. Mefistofele, Aria di Mergherita, éneklő Löwy Bella. 7. Verdi: Trovatore (Racconto di Azucena) éneklő Rosenblatt Rózi. 8. Mascagni: Anico Fritz (Son pochi fiori), Puccini: Boheme („Mi chiamano Mimi”, éneklő Löwy Bella. 9. Saint Saens: Samsone e Dalila (Aria), éneklő Rosenblatt Rózi. 10. Puccini: Butterfly, (duetto), éneklő Löwy Bella és Rosenblatt Rózi. Zongorán kísér cav. Antonio Bossa és Bródy Tamás. Az előadás este kilenc órákor a katolikus gimnázium nagytermében kezdődik.

Szinkór-Mozzó műsora

Szombat fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órákor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órákor:

Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órákor:

Hangos attrakciós premjer! A Győzedelmes karaván, vad-nyugati történet 10 felvonásban, a főszerepekben: Fay Wray és Richard Arlen. Hangos Micky-Maus burlesk. Hely-árak: 10, 20 és 30 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor: Matiné! A Győzedelmes karaván, hangos vad-nyugati történet 10 felvonásban, a főszerepekben Fay Wray és Richard Arlen. Hangos Micky-Maus burlesk. Hely-árak 10, 20 és 30 lej.

AZ OPERA-MOZGÓ MŰSORA

Szombat fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órákor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órákor:

Premier. Nagy vígjátékláger, néme-tül beszélő hangosfilm: Felfordult világ. Főszereplő: Vlasta Burian. Hely-árak: 10 és 20 lej.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

Mult évi győzelemünk össze-kötő szimbólumának ez évi diadalmunk jelének kell lennie! Ezt akarja és ezt segíti elő minden öntudatos zsidó!

APRÓ HIRDETÉSEK

Keresek fűszer üzletknél jól bevezetett helyi ügynököt. Jelige „Destre” ki-adóba.

Modern ebédő eladó, fizethető „Albi-na” betéttel is Dorobantilor 43.

Kiadó augusztus 1-re. kétszobás, für-dőszobás modern lakás összes mellékhe-lyiségekkel. Érdeklődni Strada Paris 38.

Női fehérneműt, női felső ruhát ol-csón vállalom, házhoz is megyek. Pollák Lenke Rudolf út 7.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Biztos egzisztencia!

Tanfolyamot nyit mérsékelt díjazás elle-nében mieder, haskötő és melltartó szak-ma elsajátítására, az országos elismert

Rosenzweig Roza cég
Oradea. (Nagyvárad)

A legújabb sportszenzáció

A Sport Enciklopédiája (Sport és játék) Két hatalmas lexikonkötet 784 oldal, 500 illusztráció, 50 műmelléklet, egészvászson-kötés, a régi 1500 lej helyett 198 lej Le-pagenál Kvár. Postán utánvétellel (portó 26 lej). Beküldve portómentesen.

HIREK

— A szavazóhelységükbe utazó zsidó választók figyelmébe. A belügyminisztérium rendelete alapján azok a választók, akiknek a szavazásra más városba kell utazniuk, ingyen vehetik igénybe a vasutat, ada és vissza, ha felmutatják választási igazolványukat, amelyen mostani lakóhelyük és szavazási illetőségük fel van tüntetve. Ez a tour-retour-jegy július 16-án, szombaton éjszaka 1 órakor lép érvénybe és 27-ig tart. Tekintettel azonban arra, hogy a választói igazolványokat a legtöbb járásbírószágon hiányosan állították ki és a választók lakóhelyét nem tüntették fel, ajánljuk, hogy választóink a belügyminisztérium által kibocsátott szabadjegyeket vegyék igénybe, amelyeket a választói igazolványok kiváltása és a szavazás céljából adtak ki, és amely már 16-án, szombaton egész nap érvényben van és amellyel szintén visszajöhetnek lakóhelyükre. Ezeket a jegyeket az egyes prefekturák, illetve a belügyminisztérium helyi szervei adják ki a választók bejelentő lapjainak felmutatására.

— Elhalasztották a Krenner-pör tárgyalását. A kolozsvári törvényszék negyedik szekciójára előtér már számos ízben tüzték ki tárgyalásra dr. Krenner Miklós sajtóperét. Ismeretes, hogy Krenner Miklós dr.-t (Spectator)-t több vezércikke miatt Colfescu ügyész fogta perbe és államellenes izgatás címen helyezte a vádlottak padjára a kiváló publicistát. A legutóbbi tárgyalás, amikor Colfescu ügyész vádbeckédét is megtartotta, június 15-re halasztották a tárgyalást. A tanács azonban a tárgyalás megkezdése után azt a véleményt hangoztatta, hogy mert 15-én a törvényszék nyári szünete már megkezdődött, az őszi ülészakra halassza a per főtárgyalását. Colfescu ügyész tiltakozott a per elhalasztása ellen azon a címen, hogy az államellenes izgatási perek sűrűsögek. A törvényszék ennek ellenére október közepére halasztotta a nagy érdek kérdéssel kísért per tárgyalását.

— A Zs. N. Sz. aradi csoportjának közgyűlése. Vasárnap este tíz órakor a Zsidó Nemzeti Szövetség aradi csoportja dr. Kupfer Miksa elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott a Zsidó Kultur ház helyiségében, amelyen a lemondott vezetőség helyébe új vezetőséget választott. A tagok egyhangúlag elfogadták a jelölt bizottság ajánlatát és az alábbi vezetőséget választották meg: Elnökség: dr. Dohány Sándor, dr. Herzog Sándor, dr. Ujhelyi József, titkár Chillewitz Herman, jegyző Surányi József, pénztáros Dukász Imre, ellenőrök: Holzer Jenő, Schwartz Mihály, sajtóreferens: dr. Goldschmidt Lipótné, ifjúsági biztos dr. Székely László, KKL-biztos: dr. Dohány Sándorné, KH-biztos: dr. Köves László, sékel-biztos: Prinz Ernő. Választmány: Anhaltzer Ignác, Anhaltzer Ignác, Benedek János, Bornstein Rezső, Chillewitz Rózi, Friedmann S. József, dr. Fuchs Albert, dr. Fuchs Albertné, Genczer Achilles, dr. Gara Ármán, Gartenberg Jac. Grossmann Dezső, dr. Háber József, Háber László, Haralamb Henry, Hirschler Simon, dr. Jeremiás Miklós, Kallós József, Kalmár József, Képpich István, Klein Mózes, Klein Oszkár, Kohn Emil, Kollin Jenő, Kornis Magda, Krono with Mór, dr. Kupfer Miksa, dr. Luttwák Emánuel, dr. Merksamer Imre, Nachmansohn Menachem, Neuländer Harry, Popper Béla, Rényi Tibor, Ritter Ármán, Rosenberg Jonel, dr. Salzberger Sámuel, dr. Salamon I. Béla, dr. Simon Ernő, Sonn Margit, Schillinger Rezső, Strasser Ignác, Szalkai Oszkár, Szenes Henrik, Téthy József, dr. Téthy Pál, dr. Vajda Jakab, dr. Waldmann Jenő, Weisz János, Wiesel Jenő. Az ügyek vezetését dr. Ujhelyi József végzi, címe: Bld. Reg. Ferdinand 15. Arad. Az új vezetőség az aradi csoport teljes átszervezését vette programjába. Gondoskodni kíván a zsidó ifjúság testi és szellemi neveléséről és ecéből a legszélesebb kulturprogramot öhajítja nyújtani, amely a világi tárgyakon kívül a héber nyelv, zsidó irodalom és történelem minden ágára kiterjed. Dr. Vajda Jakab indítványára a közgyűlés felhatalmazta az elnökséget, hogy a választmányba utólag is beválaszthassa mindazokat, akiknek aktív munkájára számíthatnak. Az új vezetőség aktív tevékenységét csak az ősz folyamán kezdi meg, addig taggyűjtés, az adminisztratív és gazdasági újjászervezés munkáját végzi.

A Zsidó Párt felhívása az összes erdélyi megyei tagozatokhoz

A Zsidó Párt erdélyrészi tartományi vezetősége ezúton hívja fel az összes megyei szervezeteit elnökét, hogy

1. Haladéktalanul gondoskodjanak, hogy románul tudó bizalmiférfiak delegáltassanak minden urnához az egész megye területén.
2. A választások befejezése, illetőleg a megyei szavazatok összeszámlálása után azonnal közöljék telefonon az eredményt a tartományi vezetőséggel (dr. Klein Miksa ügyvédi irodája, telefonszám 4-16.), amely vasárnapról hétfőre virradó éjjel állandó permanenciában lesz.
3. Minden a választással összefüggő sérelmet, vagy a zsidó választók bármilyen akadályoztatását telefonon azonnal jelentse központi irodának, hogy a tartományi vezetőség idejében gondoskodhassék orvoslásról.

Az Országos Zsidó Párt erdélyrészi tartományi vezetősége.

— A nyugdíjasok követelése. Bukarestből jelentik A nyugdíjasok országos szövetsége tegnap rendkívüli kongresszust tartott, amelyen határozati javaslatot fogadtak el, követelve a nyugdíjhátralékok kifizetését, az illetmények ezutáni pontos kiutalását, a nyugdíjpénztár költségvetésének felemelését és az országos költségvetés által való biztosítását, továbbá helyet követelnek a nyugdíjas szövetség vezetőinek az országos nyugdíjpénztár igazgatóságában. A kongresszus végül akcióbizottságot választott, amely ezeknek a követeléseknek érvényt szerezzen.

— Hindeburg kihallgatásán fogadta von Papen kancellárt. Berlinből jelentik Hindeburg elnök fogadta von Papen kancellárt Neudeckben s a lausannei konferenciáról szóló referátum meghallgatása után köszönőlevelét fejezte ki a kancellárnak s a lausannei német delegációnak munkásságukért. A kancellár hétfőn tér vissza Berlinbe.

— Eljegyzés. Gottdenker Szerénke és Berkovits Dávid Satmar jegyesek.

— Dánia a Népszöveségnél tiltakozik Grönland norvég megszállása ellen. Londonból jelentik: Az Evening News kopenhágai távirata szerint a dán minisztertanács mai ülésén elhatározták, hogy a hágai állandó nemzetközi bíróságnál tiltakozó iratot terjesztenek elő Délkelet-Grönland Norvégia által történt megszállása miatt.

— Gyomor- és hasbántalmak, izgekonyosság, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullet, csökkenő munkaképesség sok esetben megszűnnek azáltal, hogy a beteg naponként reggel éhgyomorral megiszik egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Az emésztőszervek bántalmainak szakorvosai általánosan dicsérik a Ferenc József vizet, mert ez a gyomor s a belek működését előmozdítja, az epekielvezést fokozza, az anyagcserét megeléjenti és a vért felfrissíti. A Ferenc József keserűvizet gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— Kecsketej, mint szépitőszersz. Londonból jelentik: Angliában husz évvel ezelőtt csak 2 millió gallon kecsketejet fogyasztottak, míg a múlt évben a kecsketej fogyasztás meghaladta a 20 millió gallon. A kecsketejet ujabban a tehén tejnél egészségesebbnek és könnyebben emészthetőnek tekintik s magas zsírtartalmanál fogva a modern divathölgyek szépitőszerszerekként is használják. A kecsketejjel mosott arc rövid idő alatt jellegzetes „barackvirágszint” kap.

— Óvakodjék a fogfájástól. Ne várja meg, amíg fogfájás kirozsa. Már ma meg kellene kezdenie fogainak ápolását a híres Pebeco-fogpasztával, amely évtizedek óta bevált, mint a leghatásosabb fogápolószersz.

— Európa-afrikai alagutat terveznek Gibraltár mellett. Londonból jelentik: A Gibraltár-félszigetnél az európai és afrikai kontinensek között, a tenger szoros szélességében alagút készül a tenger alatt. — A tengeralatti alagút terve már elkészültek és rövidesen megkezdik az építkezést. Ez az alagút a technika igazi csodája, az emberi ötletesség, tudás és alkotóerő örök időkre szóló dokumentuma lesz. Az alagút építésén ötven ezer munkás nyolc évig fog dolgozni. Az építés milliárdokba kerül. Az alagutnak nagy katonai stratégiai jelentősége lesz.

— Meghalt a bonchidai autóbusszszerecsétlenség egyik áldozata. Megírta az Uj Kelet, hogy a kolozsvár-dési autóbussz Bonchida mellett az árokba fordult és négy utasa életveszélyesen megsebesült. A sebesültek közül péntekre virradó éjjel meghalt Vassa Lajos kolozsvári munkás, aki súlyos koponya-alapi törést szenvedett a szerencétlenségnél. A szerencétlen ember két napig agonizált a klinikán és meghalt anélkül, hogy egy pillanatig is magához tért volna eszméletlenségéből.

Egy Urodonal-kúra meggyógyítja az idegrángásokat, nevrálgát, ischiast, migrént, gázképződést (felfúvódást), oxidálja a zsírt, előmozdítja a táplálkozást, eltávolítja a testből a felesleges hűgysavat. Urodonal a világ legerjedtebb ilyenemű gyógyszere.

— Párizs tegnap egész nap táncolt. Párizsból jelentik: A tegnapi nemzeti ünnepet a párizsi garnizon csapatai felett tartott díszszemle vette be, amelyen Lebrun elnök végignézte a katonák elvonulását s katonai kitérítésekkel osztott szét az egyéb szokásos ünnepéseket a Prométhée katasztrófájára való tekintettel a legminimálisabb mérvre korlátozták. A népnépe olyan, mint a többi években. Az uccákon zenekarok muzsikálnak s Párizs népe táncol.

— Tegnap Berlinben volt véres összütközés nemzeti szocialisták és kommunisták között. Berlinből jelentik: Több elővárosban egyenruhás nemzeti szocialista osztagok és kommunisták uccai tüzharcot vívtak. A lövöldözés egész éjszakán át tartott. A harcban 4 ember életét veszítette s minegy hetvenen megsebesültek.

20 éves, jól bevezetett,

forgalmas kolozsvári divatüzletemhez, tőkés, dolgozó társat keresek, akinek biztos és kényelmes megélhetést garantállok. Érdeklődni Rudolf Mossenál Cluj.

— Ötszáz villa égett le Newyork nyaralótelepén. Londonból jelentik: Newyork nyaralótelepén, Conney Islandban több mint 500 villa s néhány vendéglő és szálloda a tűzvész martaléka lett. 170 ember sebesült meg, illetve kapott füstmérgeződést. A kár meghaladja a 7 millió dollárt.

— Borzalmas tűzvész egy chilei moziban. Párizsból jelentik: A Newyorki Herald párizsi kiadásának távirata szerint a chilei Talcahuano egyik mozijában gyermekelődás közben tűz ütött ki. Husz gyermek életét vezettette s hatvan súlyos égési sebekkel kerültek kórházba.

— Amerikai filmkörökben nagy izgalmat váltott ki a legújabb német filmrendelet. Newyorkból jelentik: A Newyork Times közlése szerint amerikai filmkörökben nagy izgalmat váltott ki a legújabb német filmrendelet, amely megnehezíti a külföldi filmek Németországba történő importját. Felmerült az a terv, hogy az amerikai filmgyárak azon a megszűntetik összes németországi képviselőiket és kivonulnak Németországból. Ez gyakorlatilag annyit jelentene, hogy amerikai filmek nem kerülnek színe Németországban s retorzióképen Amerika is megátolná német filmeknek Amerikában való előadásait. A lap legújabb távirata szerint az amerikai filmesek mégsem szánták rá magukat a tervre vett lépésre. Ujabb értekezletet tartottak, amelyen úgy határoztak, hogy nem hagyják el Németországot.

MEGPRÓBÁLTA MÁR AZ UJ PARAFÁ SZOPÓKÁS SPORT CIGARETTÁT?

Ha még nem próbálta volna meg, úgy vásároljon azonnal egy dobozzal. Tartós és elegáns csomagolásban annyira kitűnően készített cigarettát talál, hogy a dohányzás élvezete sokkal nagyobb lesz. • A Casa Autonoma a Monopliuril ur-kiűnő dahányból készült-cigarettájának darabja 1.20 lei. Eddig még nem szivott ennyire finom cigarettát ilyen olcsó árért. Vásároljon azonnal egy dobozzal.

20 PARAFÁ SZOPÓKÁS CIGARETTA 24 LEI

NAPRÓL NAPRA

A német olasz Davis-cup európai zónadöntő mérkőzés ma kezdődik Milanóban. Az olasz csapat tagjai De Stefani, Sertorio, Palmieri és Del Bono, míg a németek Prenn, von Cramm, Frenz és Jaenecket küldték Milanóba. A mérkőzés kimenetele teljesen nyit és a pillanatnyi diszpozíció fog eldőlni a meccs sorsa.

Az ifjúkommunista liga moszkvai konferenciája felhatalmazta tagjait fehér inggallérok viselésére. Ez a viselet még nem megtagadása az elveknél. Kosirew központi bizottsági főtitkár a határozat kihirdetésekor fehér kemény gallért és divatos nyakkendőt hordott, amit a szovjet sajtó és maguk a kommunisták is hetekkel ezelőtt még gúnyosan kommentáltak volna. A főtitkár hangoztatta, hogy a jó kommunistának is szabad a zenét s a virágokat szeretni s a külső csínre és jóízlesre adni.

Athénből jelentik, hogy William Forster, az amerikai princetoni egyetem vegyész egy korinthusi sírban piperegyleket talált, amelyeknek tartalmát vegyelemzésnek vette alá. A tudós megállapította, hogy a több mint kétezer éves arcfesték összetétele teljesen azonos a modern nők mai arcfestékének vegyi összetételével.

Tartonaban egy Vittorio Coscia nevű 90 éves aggastyán a szegények házába való felvételt kérte. Az anyakönyvből kiderült, hogy Cosciát születésekor, mint leányt anyakönyvelték. Az öregnek sohasem volt a hatóságokkal dolga s így a tévedés csak most derült ki.

Julius második felében XI. Pius pápa Castel Gandolfóban levő nyári üdülőhelyére utazik. A kastélyban 62 éve nem volt pápa, mert az Olaszországgal kötött s csaknem hat évtizeden át tartott konfliktus ideje alatt a pápák vállalták az önkéntes vatikáni fogságot, amit a lateráni szerződés megkötése most tárgyalanná tett.

UJ KELET Legújabb hírek

Ismét hazugságokkal próbálják megbontani a zsidóság egységét Nagyváradon

A magyar párt könyomatos, önmagából kiindulva, azzal vádolja a Zsidó Pártot, hogy hamis szózatot hozott nyilvánosságra Fuchs Benjamin nevében

Oradea-Nagyvárad, július 15. (Az Uj Kelet tud.) Lapunk tegnapi számában közöltük Fuchs Benjamin nagyváradai fő rabbinak Románia zsidóságához intézett szózatát, mely imponáló lendülettel, őszinte és objektív hangjával ország szerte nagy feltűnést keltett. A főrabbi szózata méltó megnyilvánulása annak a lelkesedésnek, mellyel az ország egész zsidósága, beleértve annak legvallásosabb rétegeit is, fogadta a Zsidó Párt zsidó zászobontását.

Eppen ezért felháborító az az alantas propaganda, amelyet a főrabbi nyilatkozatával kapcsolatban Nagyváradon azok kísérelnek meg, akik minden áron meg akarják bontani a nagyváradai zsidóság egységét. Ezek az emberek kétségbe akarják vonni a főrabbi nyilatkozatának hitelességét s olyan hamisítási váddal illetik a Zsidó Pártot, melyre ennek egyetlen vezetője sem volna képes. Ugy látszik, hogy a rágalmazók önmagukból indulnak ki és a maguk hamisításra való hajlandóságukból ítélnek meg azt a Zsidó Pártot, mely a politikai küzdelmek terén is meg tudta őrizni nobilitását és ellenfeleivel szemben legalább is szalonképes kifejezéseket használni.

Az történet ugyanis, hogy a Morgan-féle telefon rosszul működött és nagyváradai munkatársunk tegnapi telefonjelentésébe egy egészen jelentéktelen tévedés csuszott be. Azt közöltük, hogy Fuchs Benjamin hazaérkezett külföldről és Nagyváradon adta nyilatkozatát. Ez volt a telefonozott tévedés, mert Fuchs Benjamin család gyászra még mindig Tokajhoz köti és onnan küldte levélben a szózatot, egyik fiához, Fuchs Bélához írt levelének mellékleteként. Fuchs Bélának azt az óhaját fejezte ki, hogy választási felhívását a sajtó útján nyilvánosságra hozza.

Ez a tényállás és így a Magyar Párt könyomatosának az a durva támadása, miszerint Fuchs Benjaminnek esze ágában sem volt nyilatkozni, mert itthon sincsen, a szózatot a nagyváradai zsidó párti tagozatnál készítették a főrabbi utólagos beleegyezésére várva, nem felel meg a valóságnak, mert mint megirtuk a Zsidó Párt ilyesmit nem képes megtenni. Az is szemerszedett hazugság, hogy a főrabbi azért nem jön haza, mert látja, hogy személye körül milyen éles harc dúl Nagyváradon. Fuchs Benjamin családja útján távollétében is kontaktust tart fenn a párttal és ő maga sajnálja legjobban, hogy nem vehet személyesen részt a párt választási propagandájában.

Mihalache zsarólással vádolja az öt támadó újságírókat

Bucuresti-Bukarest, július 15. Mihalache újabb táviratot intézett az Adeverulhoz. A volt miniszter hangsúlyozza, hogy a Muscel megyében álhírlapírók garázdálkodnak, akik pénzt akartak ki szarolni, és miután nem sikerült, felül tették lapjaikat. Kéri a sajtószervezeteket, küldjenek ki becsületes újságírókat, akik majd meg fogják állapítani mi az igazság.

Augusztus 15-én lép életbe az új tűzifa szállítási tarifája

Bucuresti-Bukarest, július 15. A CFR igazgatósága elhatározta, hogy a belföldi fogyasztásra szállított tűzifára 1932. augusztus 15-től 1933. március 1-ig a speciális tarifa 1616 pontjában megállapított díjtételeket lépteti életbe. A vonatkozó rendelet a CFR hivatalos lapjának 273. számában jelent meg.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomdása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 15. sz. Telefon 9-77.

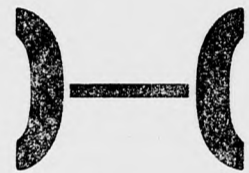
Az urnák előtt

Elérkezett a nagy erőpróba napja. Már csak egy nap választ el attól a naptól, amelyen Románia zsidósága az urnák elé vonul, hogy szavazatával önmaga döntson sorsa felett.

Nincs többé helye a töprengésnek, sem hiábavaló polémiának. Az elmúlt tizenhárom esztendő tapasztalata megmutatta az erdélyi zsidóság számára azt az egyetlen utat, amelyen haladnia kell, ha eredményesen akarja felvenni a harcot a minden oldalról veszélyeztetett vallási és kulturális szabadságáért és az állami, közéleti és társadalmi életben jelentkező megkülönböztetés és leértékelés ellen. Azoknak, akik önkéntesen akarják magukra béklyózni egy szomorú mult lelki bilincseit, az öntudatos zsidóság harsogó és minden ellentmondást elsöpörő egységes akarata fogja vasárnap a legcsattanósabb választ megadni.

Az erdélyi zsidóság ünnepévé kell avatnunk a választás napját, a mi nehezen nélkülözött és sóváran óhajtott politikai szabadságunk ünnepévé. Minden egyes zsidónak tudnia kell, hogy a Zsidó Párt listájára leadott szavazatában nemcsak önmagáért, vagy saját lelkiismerete, hanem az egész zsidó közösség és a di-csőséges zsidó történelmi mult előtt is felelős. Most, amikor megvalósult a romániai zsidóság politikai ideálja, midőn százazrek együtt és egy célért indulnak harcba, a romániai zsidóság megbecsüléséért, a jogegyenlőségért és az egyenlő létfeltételekért, mindenkinek tudnia kell, hogy saját kezünkbe van letéve a mi sorsunk, Vasárnap mi magunk fogjuk eldönteni, hogy tudunk-e és akarunk-e harcolni a zsidó érdekekért. Hogy tudunk-e helyzetünkön javítani, vagy pedig megérdemeljük a sorsot, amelyet a mostoha körülmények és a saját gyengeségünk reánk mértek.

Az urnák előtt állva senkise felejtse el, hogy az ő szavazatán mulhatik az egész romániai zsidóság sorsa. Senkise felejtse el, hogy mivel tartozik önmagának, közösségének és a zsidó nép multjának. Eppen ezért nem lehet kétséges, hogy vasárnap minden egyes zsidó rá fogja ütni a bélyegzőt az önálló zsidó lista jelére.

Zsidó választók! Tegyétek meg kötelességeket!

Az Országos Zsidó Párt erdélyi végrehajtó bizottsága.

Bulgár rablók fosztogatják a román granicsárokat

A román hatóságok előbb komitácisk garázdálkodásaitól tartottak

Bucuresti-Bukarest, július 15. A Cadriaterben néhány héttel ezelőtt több támadás történt a román határőrök és a határvidéki lakosság ellen. A román hatóságok értesítették a bolgár hatóságokat is. Szófiából több magasrangú tiszt viselő érkezett Várnába, majd a román határőrszervezettel együtt megindították a nyomozást, amely eredményre is vezetett. Megállapítást nyert, hogy nem komitációs bandák rajtaütéséről van szó, hanem egészen közönséges rablók garázdál-

kodnak. A javistari erdőben megtalálták 3 rabló oszlásnak induló holttestét. Ezek a román határőrökkel vívott harcok folyama-n megsebesültek, de társaik magukkal vitték őket az erdőbe, ahol elvérezték. Több környékbeli lakosnál házkutatást tartottak és néhány sebesült rablora buk-kantak. A vizsgálat során sikerült elfogni az életben maradt rablókat, számszerint 14-et. A bolgár hatóságok teljes elégtételt szolgáltatottak a román hatóságoknak.

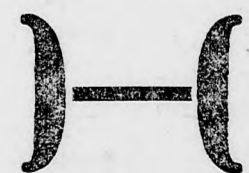
Lengyelország cserbenhagyta Romániát az orosz meg nem-támadási szerződés aláírásánál

Vége a lengyel-román barátságoknak?

Bucuresti-Bukarest, július 15. (Az Uj Kelet tud.) Most már hivatalos körökben is befejezett tényként számolnak azzal, hogy Lengyelország aláírja a meg nem-támadási szerződést Szovjet-oroszországgal Románia nélkül is. Ez a verzió már egy hónappal ezelőtt köz-szájon forgott, a román kormány azon-

ban hivatalosan cáfolt és Titulescu Genfben folytatott tárgyalásokról úgy Zaleszkyvel, mint Litwinovval. A kormány optimizmusa éppoly alaptalannak bizonyult, mint amilyen eredménytelenek maradtak ezek a tárgyalások.

Egy hónappal ezelőtt lengyel katonai küldöttség járt Bukarestben. A küldött

Ez a Zsidó Párt jele! A zsidó egység szimbóluma! Minél nagyobb ez az egység, annál súlyosabb a zsidó képviselet ereje.

Minden zsidó önmagát becsüli meg, amikor a zsidó listára adja szavazatát!

ség vezetője kategorikusan kijelentette, hogy kormánya alá akarja írni Oroszországgal a meg nem-támadási szerződést. A lengyeleket Hitler németországi előretörése készítette arra, hogy sürgősen biztosítsák a lengyel határt Oroszország felől. Annnyira sürgősnek érezték azt, hogy ezzel szemben lemondottak a román-lengyel politikai és katonai szövetség előírásainak respektálásáról. Állítólag Pilsudszky marsall, a kit Románia lelkes barátjának ismernek, utóbb maga is a szerződés aláírása mellett foglalt állást, ami valószínűleg ezen a héten meg is fog történni. A bukaresti lapok mindenesetre felvetik a kérdést: mi fog történni ezután a román-lengyel szövetséggel.

Ételbe léptek az Irország elleni megtorló vámok

London, július 15. Ma életbeléptek az Irország elleni megtorló vámok. Az írek remélték, hogy a vámokat az angol-ír vizsály döntőbírósi elintézéséig még nem léptetik érvénybe, de ez a reménykedésük nem vált valóra. Az intézkedés miatt Irország el fogja törölni a birodalmi dominiumainak nyújtott vámpreferenciákat, nagymértékű vámmal fogja sújtani az angol importárakat, súlyos adóterheket fog kiróni az angol gyártelepekre és az angol biztosítótársaságok fiókjaira és bojkottálja az angol szentet.

Ezzel kapcsolatban az ir kormány javaslatot terjesztett az ir képviselőház elé, amelyben felhatalmazást kér az Angliából származó áruk szükséghez mért vámmal leendő megterhelésére. Az ir kikötőkben óriási az árutorlódás és számos hajó van utban Irország felé, hogy még az áruk vámmentességének időpontjában ér-hessék el a kikötőt.

A brazilai kormány fegyverbe szolgáltatta a tartalékosokat a déli forradalmárok ellen

Párizs, július 15. A brazilai kormány fegyverbe szolgáltatta a tartalékosok első két korosztályát. A kiegészített ezredek már a napokban Észak és Dél határvonalára indulnak, hogy felvegyék a küzdelmet a déli felkelő államok seregeivel. Vargas elnök kormánya a legerőteljesebb offenzívára készül a forradalmár hadsereg ellen.

Az új gabonakampány első tárgyalásai

Bucuresti-Bukarest, július 15. A gabonakereskedők és exportőrök ma érte keletet tartottak, amelyen az új gabo devizaforgalmi nehézségeket megbeszél-ték.

Nemhogy megszűnt volna, hanem egyre terjed a belga bányászsztrájk

Brüsszel, július 15. A kommunista pártszervezet helyiségét bezárták s hat vezetőt letartóztattak. Az őrizetbe vételek a még egyre terjedő bányászsztrájk mozgalommal állanak összefüggésben. A várakozás ellenére most már Namur környékén is sztrájkol a bányamunkásság.

— Ma este fél 10 órakor rendezi a Haggibor tenniszszakosztálya rendkívül nagysikerűnek ígérkező táncestélyét a klub tennispályáin (Calea Victoriei 117).

A francia pénzügyi piac tuljegyze a belga kölcsön első részletét. Párizsból jelentik: A francia pénzügyi piac tuljegyze a nyolcszázmillió frankos belga kölcsön első részletét, 200 millió frankot. A jegyzést lezárták.

A női betegségek megelőzése és a védekezés

Irta dr. Földes Lajos, 112 lej Lepagenál Kolozsvár. Kérje utánvételt vagy küldje bélyegben és portómentesen kapja. Kérjen orvosi jegyzéket.